

Підсумки виконання заходів Програми економічного і соціального розвитку Луганської області за 2016 рік

1. ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ

1.1. Джерела формування

Доходи місцевих бюджетів

Програмою доходи місцевих бюджетів за 2015 рік були враховані очікувані надходження, які були розраховані у вересні 2015 року у сумі 1322,9 млн грн. Фактично отримано за 2015 рік – 1735,8 млн грн.

На підставі вищенаведеного були занижені прогнозні показники на 2016 рік – 1481,6 млн грн.

За 2016 рік фактичні надходження податків і зборів до місцевих бюджетів області без урахування частини зони проведення антитерористичної операції (без трансфертів) склали 2459,0 млн грн, у тому числі до доходної частини загального фонду надійшло 1988,9 млн грн податків, зборів та інших обов'язкових платежів, до спеціального фонду – 470,1 млн грн.

Фактичні надходження до місцевих бюджетів області по територіям, підконтрольним українській владі перевищили прогноз Програми на 2016 рік на 66 відсотків.

Зазначене збільшення пояснюється змінами, внесеними до Бюджетного кодексу:

- застосування єдиної ставки (18 %) оподаткування доходів фізичних осіб, замість 15 % та 20 %;
- індексації ставок, виражених у абсолютних значеннях по рентній платі за спеціальне використання лісових ресурсів, використання води, а також по екологічному податку;
- збільшення ставок акцизного податку на тютюнові вироби та алкогольні напої.

Важливими чинниками, які позитивно впливають на надходження податку та збору на доходи фізичних осіб (основного бюджетоутворюючого джерела) є підвищення мінімальної заробітної плати, яка складала на 1 січня 2016 року 1378 грн, а на 1 грудня 2016 року – до 1600 грн, та легалізація виплати заробітної плати.

З метою збільшення надходжень податків до місцевих бюджетів Луганської області у 2016 році, органами Державної фіскальної служби спільно з органами місцевого самоврядування був розроблений та затверджений план заходів, в т. ч. по легалізації зайнятості населення, руйнування схем виплат заробітної плати «в конвертах», створення нових робочих місць.

У 2016 році 388 підприємств категорії «ризикових», на яких існує ймовірність використання праці неоформлених працівників і виплати заробітної плати в «конвертах», додатково залучено до сплати податку на доходи фізичних осіб та єдиного соціального внеску.

Ще одним резервом є підприємства, які декларують значні суми доходів при незначній кількості працюючих або звітують про відсутність найманої праці. За результатами проведеної роботи у 2016 році додатково залучено до оподаткування 40 таких підприємств – роботодавців.

Основною схемою мінімізації заробітної плати, яка використовується підприємствами є виплата заробітної плати менш ніж мінімально установленої. За результатами проведеної роботи у звітному році їх кількість скоротилась на 172 підприємства.

Як результати реалізації затвердженого плану заходів за 2016 рік:

– легалізовано 2,4 тисячі найманих робітників, праця яких використовувалася роботодавцем без укладання трудових угод та виплачувалась заробітна плата без сплати до бюджету належних сум податку та єдиного внеску;

– підвищено рівень заробітної плати майже 6,4 тисячі працівників.

Одним із додаткових резервів надходжень податку на доходи фізичних осіб залишається погашення боргів підприємствами області з заробітної плати. За 2016 рік підприємствами області погашено боргів по податку на доходи фізичних осіб у сумі 76,3 млн грн.

1.2. Фінансування заходів

Видатки місцевих бюджетів

Обсяги видатків по загальному та спеціальному фондах за 2015 рік надані як очікувані (5447,4 та 635,4 млн грн відповідно). За даними казначейського звіту за 2015 рік, фактичний обсяг загального фонду бюджету Луганської області становить 5150,4 млн грн, спеціального – 1326,8 млн грн.

У зв'язку з вищевикладеним, змінилися і прогнозні показники: загальний фонд – 4286,2 млн грн на заміну 6101,0 млн грн; спеціальний фонд – 957,8 млн грн на заміну 711,6 млн грн.

На видатки обласних бюджетних установ і фінансування заходів із загального та спеціального фондів бюджету Луганської області з урахуванням міжбюджетних трансфертів у 2016 році фактично спрямовано 6477,2 млн грн і складає 89,5 % до обсягу, затвердженого на рік.

На видатки із загального фонду бюджету області фактично спрямовано 5150,4 млн грн, що складає 96,2 % до обсягу, затвердженого на рік. Порівняно з прогнозними показниками темп росту становив 20,2 %.

Спеціальний фонд становив 1326,8 млн грн, що складає 70,4 % від затвердженого розписом на звітний рік з урахуванням внесених змін (1884,7 млн грн). Темп росту фактичного нарахування у 2016 році у порівнянні з прогнозними показниками цього ж періоду становить 38,5 %.

У порівнянні з минулим роком збільшені обсяги фінансування видатків на утримання апарату управління на 30,2 % або на 54,5 млн грн, установ освіти – на 9,8 % або на 111,6 млн грн, охорону здоров'я – на 20,2 % або на 169,8 млн грн, соціальний захист та соціальне забезпечення – на 20,5 % або на 31,6 млн грн, на житлово-комунальне господарство на 103,4 % або на 45,1 млн грн, культуру і мистецтво – на 22,9 % або на 32,0 млн грн, фізичної

культури і спорту на 12,4 %, або на 6,9 млн грн, на сільське та лісове господарство на 41,1 % або на 8,1 млн грн, на запобігання та ліквідацію надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха – на 134,3 % або на 1,8 млн грн, зменшено видатки на утримання транспорту, дорожнього господарства, зв'язку, телекомунікації та інформатики на 59,5 % або на 24,4 млн грн, на охорону навколишнього природного середовища та ядерну безпеку на 84,9 % або на 0,8 млн грн.

У структурі видатків бюджету області за економічною класифікацією у 2016 році видатки на захищені статті (без урахування соціальних трансфертів з державного бюджету) складають 82,9 % загального обсягу видатків бюджету області, зокрема видатки на заробітну плату з нарахуваннями та інші соціальні виплати – 65,3 % або 2105,0 млн грн, придбання продуктів харчування і медикаментів – 4,9 % або 157,0 млн грн, оплату комунальних послуг і енергоносіїв – 11,6 % або 372,6 млн грн.

За рахунок коштів спеціального фонду здійснено видатки на утримання державного управління – 17,9 млн грн, на утримання установ освіти – 235,0 млн грн, охорони здоров'я – 344,4 млн грн, соціального забезпечення – 43,6 млн грн, житлово-комунального господарства – 87,8 млн грн, культури і мистецтв – 43,6 млн грн, засобів масової інформації – 0,9 млн грн, фізичної культури і спорту – 19,3 млн грн, будівництва – 205,0 млн грн, сільського та лісового господарства – 7,4 млн грн, транспорту, дорожнього господарства, зв'язку, телекомунікації та інформатики – 75,9 млн грн, інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю – 60,1 млн грн, запобігання та ліквідацію надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха – 1,7 млн грн.

На капітальні видатки (спеціальний фонд) спрямовано 1122,7 млн грн, з них на придбання обладнання і предметів довгострокового користування – 344,3 млн грн, капітальне будівництво – 43,3 млн грн, капітальний ремонт – 449,4 млн грн, реконструкція та реставрація – 51,9 млн грн, капітальні трансферти – 233,4 млн грн.

2. РИНКОВІ ПЕРЕТВОРЕННЯ

2.1. Реформування відносин власності

У зв'язку з проведенням антитерористичної операції основна частина підприємств державного сектору економіки, які здійснюють господарську діяльність, залишилися на території, тимчасово не підконтрольній українській владі, що унеможливило інвестування в цю сферу в 2016 році.

Проведено коригування інформації в АС «Юридичні особи» щодо переліку юридичних осіб. Станом на 01.01.2017 в сфері управління облдержадміністрації перебуває 274 юридичні особи, з них 22 суб'єкти господарської діяльності (4 – на території, підконтрольній українській владі). На балансі 63 юридичних осіб державне майно рахується в кількості 192 об'єкта, з них на підконтрольній українській владі території – 52 юридичні особи з 171 об'єктом.

У 2016 році Регіональним відділенням Фонду державного майна України нараховано за оренду державного майна на суму 25496,4 тис. грн.

2.2. Розвиток підприємництва

Очікувані показники розвитку підприємництва розраховувалися по 3 містам обласного значення та 12 районам області, які розташовані на території підконтрольній українській владі, без урахування перереєстрованих суб'єктів малого та середнього підприємництва із не підконтрольних українській владі територій.

На підставі вищенаведеного очікувані показники суттєво різняться від фактично отриманих.

У 2015 році на території, підконтрольній українській владі суб'єкти малого середнього підприємництва представлене 21313 діючими суб'єктами господарської діяльності:

Середні підприємства

Кількість середніх підприємств, які зареєстровані та сплачують податки на території, підконтрольній українській владі, станом на 01.01.2016 склала 241 одиницю, що більше, ніж очікуваний показник на 2015 рік на 29,6 %.

У розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення кількість середніх підприємств склала 1 одиницю.

Кількість зайнятих працівників – 47,3 тис. осіб, що на 42,8 % більше очікуваного показника.

Середніми підприємствами реалізовано 31,0 % продукції (товарів, послуг) від загального обсягу.

Малі підприємства

Кількість малих підприємств у порівнянні з очікуваним показником збільшено на 22,9 % та у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення склала 14 одиниць.

Кількість зайнятих працівників – 15,6 тис. осіб, що на 14,4 % більше очікуваного показника.

Питома вага обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) від загального обсягу складала 19,8 %.

Фізичні особи-підприємці

На кінець року кількість фізичних осіб – підприємців, що сплачували податки на території, підконтрольній українській владі, склала 17966 осіб, що майже на рівні очікуваного показника (99,0 %). В розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення кількість фізичних осіб-підприємців суттєво відрізняється від очікуваного – зменшення склало 67,5 %.

Найманих працівників збільшено на 18,5 % та склало 6,2 тис. осіб.

З метою надання фінансово-кредитної підтримки малого та середнього підприємництва підготовлено та надано на узгодження керівництву облдержадміністрації проект розпорядження голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації «Про затвердження Порядку використання коштів обласного бюджету та проведення конкурсного відбору суб'єктів малого і середнього підприємництва області, яким за рахунок коштів обласного бюджету надається фінансова підтримка для реалізації інвестиційних проектів, спрямованих на створення нових робочих місць у пріоритетних галузях економіки».

З метою забезпечення часткового відшкодування відсоткових ставок за кредитами, отриманими суб'єктами малого та середнього бізнесу на реалізацію інвестиційних проектів, спрямованих на створення нових робочих місць у пріоритетних галузях економіки підготовлено проект розпорядження голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації «Про затвердження Порядку часткового відшкодування з обласного бюджету відсоткових ставок за банківськими кредитами, залученими суб'єктами малого і середнього підприємництва на реалізацію проектів».

Протягом 2016 року в центрах зайнятості Луганської області підтримано 35 бізнес-проектів, на реалізацію яких надано одноразову допомогу по безробіттю на суму 778,0 тис. грн.

В рамках реалізації проекту UNDP «Економічне та соціальне відновлення Донбасу», який впроваджувався Програмою розвитку ООН, створено Агенцію регіонального розвитку Луганської області, завданнями якої є надання суб'єктам підприємництва консультацій з питань розробки бізнес-планів, проведення семінарів-тренінгів з написання стратегій розвитку підприємств та компаній, інформаційна підтримка інвесторів, підготовка інвестиційних пропозицій та проектів, супроводження їх на всіх стадіях; підтримка суб'єктів малого та середнього бізнесу з реалізації проектів тощо.

Протягом року для представників малого та середнього підприємництва організовано та проведено:

- регіональний форум «Зміни в 3D: асоціації, бізнес, влада»
- економічний форум «Луганська область: перспективи розвитку, виклики та можливості»;
- презентацію Європейської програми підтримки малого та середнього бізнесу – Competiveness of Small and Medium Enterprises (COSME);
- Східноукраїнський форум «Відновлення через діалог».

На офіційному веб-сайті облдержадміністрації та веб-сторінці Департаменту економічного розвитку, торгівлі та туризму створено та постійно оновлюються розділи: «Підприємництво», «Адміністративні послуги» та «Регуляторна політика», на яких розміщуються події у сфері підприємницької діяльності, корисна інформація для суб'єктів малого і середнього бізнесу, реєстр з інформацією про вільні приміщення комунальної власності.

Протягом року передано в оренду 270 приміщень загальною площею 123,3 тис. м² та у власність – 7 приміщень загальною площею 5,8 тис. м².

Через оприлюднення на офіційних сайтах облдержадміністрації, райдержадміністрацій та міських рад, у засобах масової інформації протягом року проводилося інформування громадськості про прийняття регуляторних актів та звіти про відстеження їх результативності. З початку року прийнято 210 регуляторних актів.

3. МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ

3.1. Управління об'єктами комунальної власності

У 2016 році позитивні зрушення в управлінні комунальними підприємствами спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Луганської області відбулися переважно за такими показниками: чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг) склав 2282,7 млн грн (122,9 %), фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування (сальдо) – 4,4 млн грн (збільшився в 14 разів), чистий прибуток – 3,4 млн грн (збільшився в 17 разів). Збільшилися також показники: собівартість реалізованої продукції – 226,1 млн грн (130,7 %) та фонд оплати праці – 31,3 млн грн (збільшився в 10 разів), що в свою чергу спричинило зменшення чистого прибутку.

З восьми комунальних підприємств лише два отримали прибуток, це КП «Луганська обласна «Фармація Північ» та КП «Інноваційно-інформаційний центр». КП «Луганський обласний фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі» є неприбутковим підприємством. КП «Луганська обласна «Фармація», КП «Спецавтотранс», КП «Луганськавтодор» та КП «Луганський обласний центр інформатизації та електронного урядування» протягом 2016 року не здійснювали господарську діяльність. КП «Міжнародний аеропорт «Северодонецьк» знаходиться на стадії ліквідації.

Основним комунальним підприємством в регіоні є КП «Луганська обласна «Фармація Північ», яке здійснює господарську діяльність у містах: Северодонецьку, Лисичанську, Рубіжному і районах: Сватівському, Троїцькому, Новопсковському, Білокуракинському, Біловодському, Попаснянському, Кременському. КП «Луганська обласна «Фармація Північ» було утворено на підконтрольній українській владі території шляхом виділу з КП «Луганська обласна «Фармація». Фактично підприємство розпочало господарську діяльність з 25.11.2015 року, тому прогнозні показники на 2016 рік були розраховані недостатньо точно. Крім того у 2016 році на підконтрольну територію було перереєстроване комунальне підприємство «Інноваційно-інформаційний центр», яке не було враховане при прогнозуванні показників на 2016 рік.

3.2. Інвестиційна діяльність

Капітальні інвестиції

У 2016 році обсяг капітальних інвестицій за рахунок усіх джерел фінансування по територіях, які підконтрольні українській владі, склав 2910,4 млн грн, що на 79,3 % більше прогнозного показника.

Покращення показника обумовлено вкладенням інвестицій у відновлення функціонування зруйнованих або евакуйованих з території, непідконтрольній українській владі життєдіяльних інституцій; розвитку і вдосконалення існуючих об'єктів.

В структурі інвестицій за видами економічної діяльності більша частина освоєна в промисловості – 51,1 % (2015 рік – 54,7 %). У порівнянні з

попереднім роком збільшення склало 48,9 %, у тому числі в добувну промисловість інвестовано 819,9 млн грн, що на 84,8 % більше ніж у 2015 році.

Частка капітальних інвестицій в сільське господарство склала 24,9 % (2015 рік – 14,1 %). У порівнянні з попереднім роком збільшення склало 2,8 рази.

Прогнозні показники розраховувалися на базі підприємств, які на той час були перереєстровані на території, підконтрольній українській владі, тому фактично отримані показники суттєво відрізняються від прогнозних та їх порівняння є некоректним.

В структурі інвестицій за джерелами фінансування найбільша частка використаних коштів залишається за власними коштами підприємств та організацій – 2265,0 млн грн (77,8 % від загального обсягу), що на 55,7 % більше минулого року. З місцевих бюджетів профінансовано 456,5 млн грн, що у 2,5 рази більше у порівнянні з попереднім роком (15,7 % від загального обсягу). З державного бюджету використано 132,9 млн грн, що на 64,6 % більше ніж у 2015 році (4,6 % від загального обсягу).

Обсяг інвестиційних ресурсів, залучених в житлове будівництво, за попередніми даними – 24,7 млн грн, що складає до минулого року 37,8 % (2015 рік – 65,4 млн грн), або 95 % до прогнозного показника (26,0 млн грн).

У 2016 році за даними Держстату прийнято в експлуатацію 7,1 тис. кв. метрів загальної площі житла, що складає 31,8 % до відповідного показника 2015 року (22,2 тис. кв. м), або 40,2 % до планового показника 2016 року (17,6 тис. кв.м).

Обсяги введеного житла зменшилися майже в усіх містах та районах області, окрім Попаснянського (166,3 %), Сватівського (148,0 %) та Станично-Луганського (351,7 %) районів.

У 2016 році продовжувалась реалізація Регіональної комплексної програми підтримки індивідуального житлового будівництва на селі та покращання умов життєзабезпечення сільського населення «Власний дім» на 2012-2016 роки.

В рамках зазначеної програми у 2016 році надано кредитів 112 сільським сім'ям на суму 5056,5 тис. грн. Із залученням кредитних коштів завершено будівництво 76 жилих будинків загальною площею 5244,1 кв. м, що на 21 житловий будинок загальною площею 1987 кв. м більше ніж у 2015 році, та придбано 4 будинки загальною площею 267,8 кв. м, що на 2 будинки загальною площею 199,4 кв. м більше ніж у 2015 році.

В рамках Програми забезпечення молоді житлом у Луганській області на 2013-2017 роки у 2016 році укладено 2 договори на суму 994,8 тис. грн. Дві молодих сім'ї поліпшили свої житлові умови.

Погіршення показників у порівнянні з минулим роком зумовлене, зокрема тим, що згідно з Прикінцевими положеннями Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» строк прийняття в експлуатацію самочинно збудованих об'єктів нерухомості закінчився 31 грудня 2015 року. До цього часу Верховною Радою України не внесені зміни до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності в частині подовження терміну прийняття

в експлуатацію зазначених об'єктів. Облдержадміністрацією до Мінрегіону України було надіслано відповідне звернення щодо подовження строку прийняття в експлуатацію самочинно збудованого житла.

Крім того, невиконання запланованих показників з введення в експлуатацію загальної площі житла зумовлене відсутністю фінансування із загального фонду державного та обласного бюджетів регіональних програм пільгового житлового кредитування.

У зв'язку зі збільшенням у структурі області питомої ваги сільськогосподарських районів, активізована робота щодо реалізації Регіональної комплексної програми підтримки індивідуального житлового будівництва на селі та покращання умов життєзабезпечення сільського населення «Власний дім» дію якої подовжено на наступний шестирічний період. У державному бюджеті на 2017 рік затверджено фінансування в обсязі 3800,0 тис. грн, в обласному бюджеті – 2000,0 тис. грн.

Планується продовжити реалізацію інших регіональних житлових програм, а саме:

- програми забезпечення молоді житлом у Луганській області на 2013-2017 роки;

- програми сприяння забезпеченню житлом педагогічних та науково-педагогічних працівників, медичних та фармацевтичних працівників, працівників культури та мистецтв, державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування у Луганській області на 2013-2017 роки.

Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал)

За підсумками 2016 року продовжується негативна динаміка щодо спаду інвестиційної активності. Зазначена ситуація відбувається на тлі проведення антитерористичної операції на території області, нестабільності вітчизняної фінансової та банківської системи та вичікувальної позиції інвесторів і бізнес-сектору. Крім того, торгівля українськими товарами стрімко падає, зокрема, внаслідок заборони експорту низки українських товарів на російський ринок. Прогнозні показники виконано на 59 %. Обсяг вилученого капіталу склав 9,3 млн дол. США (у 2015 році – 14,6 тис. дол. США). Вкладено в економіку області іноземними інвесторами 64,6 млн дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу) (у 2015 році – 41,5 млн дол. США).

За даними органів державної статистики обсяг залучених з початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку області на 31.12.2016 становив 379,1 млн дол. США (на 31.12.2015 – 582,4 млн дол. США) та у розрахунку на одну особу населення склав 172,6 дол. США (на 31.12.2015 – 263,8 дол. США). Інвестиції надійшли із 37 країн світу.

Із країн ЄС внесено 359,3 млн дол. США інвестицій (94,8 % від загального обсягу прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в область, з інших країн світу – 19,8 млн дол. США (5,2 %).

У 2016 році надходження прямих інвестицій здійснили інвестори з Російської Федерації та Австрії.

Обсяги надходжень прямих інвестицій були спрямовані до підприємств оптової та роздрібною торгівлі, ремонту автотранспортних засобів та мотоциклів.

До найбільших країн-інвесторів, на які припадає майже 94,0 % загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 308,0 млн дол. США (81,2 %), Велика Британія – 23,1 млн дол. США (6,1 %), Іспанія – 9,2 млн дол. США (2,4 %), Швейцарія – 5,6 млн дол. США (1,5 %), Польща – 5,4 млн дол. США (1,4 %), Російська Федерація – 5,0 млн дол. США (1,3%).

На підприємствах промисловості зосереджено 307,5 млн дол. США (81,1 % від загального обсягу прямих інвестицій (акціонерного капіталу) в область), у т. ч. переробної – 252,7 млн дол. США (66,7 %), водопостачання, каналізації, поводження з відходами – 22,1 млн дол. США (5,8 %), постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 17,8 млн дол. США (4,7 %). На підприємствах з діяльністю у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування зосереджено 52,4 млн дол. США (13,8 % від загального обсягу прямих інвестицій (акціонерного капіталу)).

Бюджетні інвестиції

Загальна сума фінансування основних бюджетних програм інвестиційного спрямування у 2016 році, за якими передбачені асигнування з державного бюджету, склала 249,9 млн грн (державний фонд регіонального розвитку – 193,7 млн грн, субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій – 37,0 млн грн, субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад – 19,2 млн грн. Кошти спрямовані на капітальні ремонти, реконструкцію, будівництво навчальних закладів, лікарень, поліклінік, закладів культури, фізичної культури та спорту, дорожньо-транспортної інфраструктури, житлового фонду, житлово-комунального господарства, житла для внутрішньо переміщених осіб.

За бюджетні кошти в 2016 році: відремонтовано, реконструйовано 14 загальноосвітніх шкіл та дошкільних навчальних закладів, 20 об'єктів житлово-комунального господарства, 3 заклади культури та спорту, 20 об'єктів дорожньо-транспортної інфраструктури та 2 мостові споруди. Придбано обладнання для загальноосвітніх шкіл, дошкільних навчальних закладів, закладів охорони здоров'я, культури та спорту, соціального захисту населення, шкільні автобуси для Біловодського та Троїцького районів і комунальний транспорт; розроблено проектно-кошторисну документацію по енергозбереженню для 6 загальноосвітніх шкіл. Погашено кредиторську заборгованість за минулі роки.

Інші інвестиції

Для вирішення нагальних проблем, протягом 2016 року в Луганській області продовжували реалізацію проекти ПРООН «Швидке реагування на соціальні та економічні проблеми внутрішньо переміщених осіб в Україні», «Економічне і соціальне відновлення Донбасу», «Відновлення соціальних

послуг та налагодження миру в Донецькій та Луганській областях», третя фаза спільного проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» та запроваджено нову програму «Відновлення та відбудови миру».

В рамках роботи Програми Розвитку ООН, в IV кварталі 2016 року було оголошено конкурс на прийом заявок зі створення робочих місць, в тому числі, для переселенців на умовах співфінансування. Завдяки конкурсу від Луганської області отримали гранти 62 заявники на загальну суму понад 7,0 млн грн, створено 186 робочих місць.

Крім того, завдяки Програмі розвитку ООН проведено серію тренінгів з питань створення та розвитку бізнесу.

Всі ці ініціативи сприяють активізації підприємництва в області, поступового відродження регіону та покращення інвестиційного клімату.

За результатами реалізації проекту ПРООН «Економічне і соціальне відновлення Донбасу», який фінансується Урядом Японії, в 2016 році відновлено 3 об'єкти інфраструктури (2 мости і 1 водопровідна станція в Кремінському районі) загальною вартістю понад 11 млн грн. Проведено 47 навчальних візитів до 9 регіонів України, в яких прийняли участь 556 представників місцевих органів влади, органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств, громадських організацій та бізнесу Луганської області. Метою візитів стало ознайомлення учасників з успішним практичним досвідом місцевого економічного розвитку, залучення інвестицій та міжнародної технічної допомоги, розвитку бізнесу та створення нових робочих місць.

В рамках спільного проекту Програми Розвитку ООН та Європейського Союзу «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду, фаза III» в сфері енергоефективності у 2016 році реалізовувалися 47 проектів загальною вартістю понад 15 млн грн, в т. ч. донорські кошти – 8,4 млн грн (переважно проведення ремонтних робіт в об'єднаннях співвласників багатоквартирних будинків), проект «Безпечне місто» загальною вартістю 778,07 тис. грн. У сфері охорони здоров'я в рамках цього ж проекту виділено понад 3 млн грн на проведення ремонтних робіт і поставку обладнання в 6 медичних установ. Крім цього, в рамках проекту здійснено роботи на 5 об'єктах водопостачання та водовідведення – 1,8млн грн, з яких донорські кошти – 949,22 тис. грн

Завдяки проекту ПРООН «Відновлення соціальних послуг та налагодження миру в Донецькій і Луганській областях» реалізовані найбільші проекти з відновлення Центральних міських лікарень в містах Лисичанську та Рубіжному, Луганської обласної клінічної лікарні (хірургічного комплексу) міста Северодонецька, загальна сума яких перевищила 10 млн грн.

З метою сприяння залученню коштів міжнародних фінансових організацій підготовлено проектні пропозиції та направлено до відповідних центральних органів виконавчої влади, а саме:

Міністерству з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України надано інвестиційний проект, спрямований на відбудову й оновлення місцевої інфраструктури та помешкань для ВПО за

підтримки Кредитної установи для відбудови (KfW). Потреба у фінансуванні склала 9846,3691 тис. грн;

Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України надано 3 проектні пропозиції для участі в проекті «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України» в рамках Фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком). Орієнтовна вартість 3-х проектів склала 25 млн Євро;

Міністерству економічного розвитку і торгівлі України надано 22 проектні пропозиції на суму 8,672 млн Євро для розгляду в рамках чергового засідання Координаційної групи донорів для обговорення пріоритетних проектів щодо підвищення енергоефективності та визначення можливості їх подальшого фінансування за рахунок коштів МФО і грантових коштів Фонду Е5Р, що проводилось Міністерством економічного розвитку і торгівлі України спільно з Європейським банком реконструкції та розвитку, як розпорядником Фонду Східноукраїнського партнерства з енергоефективності та довкілля (Фонд Е5Р).

На даний час проектні пропозиції знаходяться на розгляді центральних органів виконавчої влади.

3.3. Закупівля продукції (товарів, робіт, послуг) для регіональних потреб

У 2015 році Кабінетом Міністрів України було прийнято розпорядження від 20.05.2015 № 501-р «Про реалізацію пілотного проекту щодо впровадження процедури електронних закупівель товарів», що дозволило перевести частину держзакупівлі в електронну форму, та запустити пілотний проект ProZorro.

В зв'язку з введенням в дію з 01.08.2016 для всіх замовників бюджетних коштів Закону України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 №922-VIII Департаментом економічного розвитку, торгівлі та туризму облдержадміністрації(далі – Департамент) при підтримці Міністерства економічного розвитку і торгівлі України за участю представників електронного майданчика Public Bid проведено у липні 12 семінарів-практикумів із застосуванням комп'ютерної техніки з головними розпорядниками бюджетних коштів та представниками бюджетних установ по системі «ProZorro». У семінарах взяло участь 160 осіб.

Протягом року проведено:

– семінар-практикум представниками ТОВ «Біланс Консалтинг», в якому взяли участь понад 150 представників головних розпорядників бюджетних коштів та представників бюджетних установ, які працюють в системі «ProZorro»;

– семінар-практикум представниками ТОВ «Держзакупівлі онлайн Схід»;

– курси навчання та підвищення кваліфікації у сфері державних закупівель «Публічні закупівлі в Україні» (м. Рубіжне);

– семінар за участю представників структурних підрозділів облдержадміністрації, співробітників Луганського територіального відділення Антимонопольного комітету України, електронного майданчику

Zakupki.prom.ua, головних розпорядників бюджетних коштів, представників бюджетних установ по системі «ProZorro». У семінарі прийняли участь понад 90 осіб;

– семінар з питань здійснення закупівель в електронній системі ProZorro при підтримці БО «БФ «Восток SOS» та представником Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Агент ProZorro». У семінарі прийняли участь понад 80 осіб.

В Луганській області через систему ProZorro за 2016 рік проведено 6,7 тис. процедур закупівель на суму 1,75 млрд грн, економія бюджетних коштів становить 72,56 млн грн.

3.4. Реалізація державних цільових та регіональних програм

У 2016 році в області реалізовувалось 39 регіональних цільових програм.

З метою забезпечення комплексного підходу до розв'язання найбільш актуальних питань розвитку області протягом року проведено 66 експертиз регіональних цільових програм та змін до них, надано понад 100 консультацій розробникам.

За результатами проведеної роботи протягом року прийнято 14 регіональних цільових програм.

Для координації дій виконавців регіональних цільових програм проведено 4 робочих наради, у тому числі навчальний семінар у квітні минулого року, на якому були розглянуті найбільш поширені помилки розробників та надані рекомендації щодо їх усунення.

На реалізацію завдань і заходів регіональних програм у 2016 році спрямовано 414,2 млн грн, що майже в 2 рази перевищує обсяги фінансування програм у 2015 році (215,1 млн грн).

Найбільш вагомим джерелом фінансування програм були бюджетні кошти (88,0 %), з яких частка обласного бюджету склала 44,0 %, державного – 26,0 %, бюджетів міст і районів області – 18,0 %.

4. РОЗВИТОК РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

4.1. Структурні зміни

Луганська область до початку проведення антитерористичної операції мала значний економічний потенціал і входила до п'ятірки найбільш міцних промислово-економічних регіонів України.

На підконтрольній українській владі території області, здійснює виробничу діяльність 513 промислових підприємств, з них 7 – великих, 97 – середніх та 409 малих.

У 2016 році спостерігається значне поліпшення ситуації в промисловому комплексі Луганської області. Так, індекс промислового виробництва склав 139,0 % до 2015 року тобто зріс на 39,0 відсоткових пунктів від запланованих Програмою (100 %).

Обсяг реалізованої промислової продукції за 2016 рік склав 36,9 млрд грн, або 131,3 % до прогнозного показника (28,1 млрд грн).

Позитивна динаміка виробництва промислової продукції забезпечена підприємствами галузей металургійне виробництво, хімічних речовин і хімічної продукції, машинобудування, легкої промисловості, з них найбільше: ПАТ «Рідкісні гази» (у 5,4 р. більше), ПрАТ «СНВО «Імпульс» (у 3,0 р. б.), ПрАТ «Сєверодонецьке об'єднання Азот» (у 2,3 р. більше), ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» (виробництво металопрокату 197,8 %), ТОВ «НВП «Зоря» (149,6 %), ВКФ ТОВ «ТАНА» (130,0 %), ТОВ ВТФ «Шарм» (125,4 %), ТОВ НВП «Мікротерм» (122,5 %), ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат» (114,3 %), ТОВ «Рубіжанський трубний завод» (112,0 %), ТОВ «НВО «Сєверодонецький Склопластик» (106,4 %), ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод» (105,6 %).

Базою збільшення обсягів виробництва стала як стабільна робота провідних підприємств області так і їх участь в Регіональній програмі розвитку внутрішньообласної кооперації на 2013-2017 роки.

За 2016 рік у внутрішньообласний товарообіг за рахунок кооперації залучено близько 500 суб'єктів господарювання, обсяг коопераційних зав'язків склав майже 2,2 млрд грн.

4.2. Паливно-енергетичний комплекс

Вугільна галузь

На території підконтрольній українській владі працюють лише 4 шахти ПАТ «Лисичанськвугілля» та 4 із 7 шахт ДП «Первомайськвугілля».

За 2016 рік видобуто 504,9 тис. тонн вугілля, що складає 30,0 % до прогнозного показника та 55,4 % допоказника 2015 року:

- ПАТ «Лисичанськвугілля» – 196,5 тис. тонн (28,9 % від планового завдання, на 349,3 тис. тонн менше аналогічного періоду 2015 року);
- ДП «Первомайськвугілля» – 308,4 тис. тонн (64,3 % від планового завдання, на 57,4 тис. тонн менше аналогічного періоду 2015 року).

Станом на 01.01.2017 на складах вугледобувних підприємств знаходиться 9,3 тис. тонн рядового вугілля, в тому числі:

- ДП «Первомайськвугілля» – 3,1 тис. тонн;
- ПАТ «Лисичанськвугілля» – 6,2 тис. тонн.

За 12 місяців 2016 року вугледобувними підприємствами реалізовано 320,2 тис. тонн вугільної продукції на суму 380,4 млн грн, що менше ніж за аналогічний період 2015 року на 235,7 тис. тонн та на 191,8 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 20,2 %.

Електроенергетична галузь

У 2016 році генеруючими потужностями області вироблено 3442,2 млн кВт год. електроенергії, що складає 121,7 % до 2015 року (2829,7 млн кВт год.). Програмою соціального та економічного розвитку на 2016 рік було заплановано вироблення електроенергії 4000 млн кВт год, тобто відхилення у бік зменшення склало 557,8 млн кВт год. (86,1 %).

За 2016 рік з ДП «Енергоринок» одержано електроенергії (брутто) 1533,3 млн кВт год., це 52,1 % до попереднього року (2940,9 млн кВт год.).

Різниця між споживанням (брутто) та виробленням електроенергії – 1908,9 млн кВт год., або 44,6 %.

За січень-грудень 2016 року сумарний обсяг спожитої електроенергії 1792,2 млн кВт год. на суму 2570,1 млн грн, сплачено 1430,7 млн грн, рівень розрахунків – 55,7 %.

Споживачами ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» за січень-грудень 2016 року спожито електроенергії 1618,1 млн кВт год на суму 2205,2 млн грн, сплачено 1421,5 млн грн, рівень розрахунків – 64,5 % (за січень-грудень 2015 року – 80,5 %) в т. ч:

- промисловість – нараховано 938,9 млн грн, сплачено 587,9 млн грн, рівень розрахунків – 62,6 %;

- підприємства житлово-комунального господарства – нараховано 325,3 млн грн, сплачено 134,6 млн грн – 41,4 %;

- підприємствами водопровідно-каналізаційного господарства – нараховано 215,4 млн грн, сплачено 84,0 млн грн. – 39,0 %;

- підприємства та організації державного бюджету – нараховано 49,1 млн грн, сплачено 32,8 млн грн – 66,8 %;

- підприємства та організації місцевого бюджету – нараховано 94,2 млн грн, сплачено 68,7 млн грн – 72,9 %;

- населення (без урахування пілг) – нараховано 455,5 млн грн, сплачено 357,6 млн грн – 78,5 %.

Заборгованість споживачів за використану електроенергію перед ТОВ «ЛЕО» за січень-грудень 2016 року – 494,4 млн грн.

Луганською філією ДП «Регіональні електричні мережі» за січень-грудень 2016 року підприємствам вугільної промисловості регіону та іншим споживачам відпущено електроенергії 174,1 млн кВт год. на суму 364,8 млн грн, сплачено 9,3 млн грн, рівень розрахунків – 2,6 % (за аналогічний період 2015 року – 48,4 %).

Газова промисловість.

Протягом січня-грудня 2016 року видобуто на газоконденсатних родовищах області 239,8 млн м³ природного газу. Програмою на 2016 рік заплановано – 70,0 млн м³, різниця в значенні показників пояснюється тим, що при прогнозуванні показників не враховано видобуток газу ТОВ «КУБ ГАЗ», яке фактично розташовано у Харківській області.

В області за січень-грудень 2016 року спожито 391,4 млн м³ природного газу, в тому числі промисловим комплексом області 90,1 млн м³.

Споживання перевищує власний видобуток на 151,6 млн м³, або 38,7 %.

Станом на 01.01.2017, за інформацією ПАТ «Луганськгаз», рівень розрахунків споживачів за спожитий природний газ з початку року складає 92,3 % (нараховано 2190,7 млн грн, сплачено 2022,5 млн грн), в тому числі:

- населення розрахувалося на 90,8 % (нараховано 1995,5 млн грн, сплачено 1812,9 млн грн);

– бюджетні установи – 109,6 % (нараховано 95,3 млн грн, сплачено 104,4 млн грн);

– промислові підприємства – 105,4 % (нараховано 99,8 млн грн, сплачено 105,1 млн грн).

Станом на 12.01.2017, за інформацією НАК «Нафтогаз України», теплопостачальні підприємства області розраховалися за поставлений природний газ на 48,7 % (спожито 94,2 млн м³, нараховано 421,7 млн грн, сплачено 205,4 млн грн).

Енергоефективність та енергозбереження

Протягом року в усіх секторах економіки регіону проводилась робота щодо збереження традиційних енергоресурсів, наслідком якої, зокрема, стало скорочення споживання усіх видів палива.

Програмою економічно-соціального розвитку Луганської області на 2016 рік запланована економія паливно-енергетичних ресурсів 660,1 тис т у. п., фактично економія становила 270,3 тис т у. п.

Скорочення обсягів споживання енергоносіїв у регіоні відбулося за рахунок оптимізації систем теплопостачання та енергоспоживання (заміна трубопроводів теплопостачання на попередньо ізольовані пінополіуретаном, впровадження багатозонного обліку електричної енергії, використання компенсаторів реактивної електроенергії), критичне зменшення споживання паливно-енергетичних ресурсів через збільшення вартості енергоресурсів, тощо.

Так, ДП «Севродонецька ТЕЦ» для вироблення електричної та теплової енергії у відношенні до 2015 року спожито 57,0 % природного газу.

Для зменшення енерговитрат ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат» проводить заміну застарілого обладнання на сучасне енергозберігаюче.

Основним джерелом фінансування заходів були власні кошти підприємств, кредитні ресурси, позики. Проведений моніторинг впровадження енергозберігаючих заходів за підсумками 2016 року свідчить, що невиконання програмних показників відбулось через недостатність капітальних вкладень у реалізацію проектів через брак власних коштів.

Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення

До підприємств основного кола статистичної звітності з виробництва коксу та продуктів нафтоперероблення відносяться ПрАТ «ЛІНІК» та ПАТ «Алчевський металургійний комбінат».

ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» (виробництво коксу) за 2016 рік вироблено товарної продукції у натуральному виразі 2639,9 тис. тонн (82,4 % до 2015 року).

Промислова продукція ПрАТ «ЛІНІК» не вироблялася.

Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів на території підконтрольній українській владі галузь представлено незначною кількістю металообробних підприємств. Питома вага металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів, у загальному обсязі зазначених виробництв області складає 0,8 %.

ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» вироблено продукції металургії на суму 10613,9 млн грн у натуральному виразі (1233,5 тис. т прокату, 197,8 % до 2015 року).

Обсяг реалізованої продукції за 2016 рік склав 10,8 млрд грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 29,2 %.

Практично все виробництво **хімічних речовин і хімічної продукції** зосереджено на території, підконтрольній українській владі. Основними підприємствами галузі є: ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання «Азот», ТОВ «Рубіжанський трубний завод», РКХЗ «Зоря», ТОВ НВП «Зоря».

Хімічних речовин і хімічної продукції вироблено:

– ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання Азот» – 1,2 млрд грн, що у 2,3 рази більше ніж у 2015 році;

– ТОВ «Рубіжанський трубний завод» – на 9,3 млн грн, що становить 112,0 % до рівня 2015 року;

– ТОВ НВП «Зоря» – 372,1 млн грн (155,1 %). Підприємством, з урахуванням нестачі вибухових промислових речовин освоєно і впроваджено виробництво амонітів ГФ-5К і АП-5ЖВ вибухових речовин для розробки вугільних родовищ, небезпечних за викидами газу і пилу;

– ТОВ «НВО «Севєродонецький Склопластик» – 147,1 млн грн (106,4 %);

– ТОВ ВКФ «ТАНА», орієнтуючись на зростання попиту, збільшило обсяги виробництва полімерів, поліамідів і композитних матеріалів на **29 %** (53,4 млн грн);

– ТОВ НВФ «Мікрохім» – 167,5 млн грн (87,4 %);

– ПАТ «Рідкісні гази» – 9,2 млн грн (в 5,4 р. більше).

Обсяг реалізованої продукції за 2016 рік склав 3,2 млрд грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 8,8 %.

Провідними підприємствами галузі машинобудування реалізовано продукції у на суму 1,4 млрд грн.

ПрАТ «СНВО «Імпульс» унікальне високотехнологічне підприємство, яке спеціалізується на виробництві високонадійних засобів і систем автоматизації для особливо складних і відповідальних об'єктів (атомні енергоблоки, управління рухом на залізницях), збільшило обсяги виробництва у 3,2 рази, вироблено товарної продукції на суму 923,2 млн грн.

ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод» за рахунок ремонту рухомого складу збільшив обсяги виробництва на 5,6 % (337,9 млн грн). ТОВ НВП «Мікротерм» – 7,7 млн грн. (122,5 %).

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 3,8 %.

На території підконтрольній українській владі в галузі текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів працюють лише ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ, ФОП Смалій (ТОВ «Смалій») м. Рубіжне, ФОП Місюренко (ТОВ «Рубіжанська панчішна мануфактура») ТОВ «Старобільська швейна фабрика» та інші малі підприємства, які мають незначний вплив на обсяги виробництва.

За підсумками роботи галузі текстильного виробництва темп росту підприємств галузі складає:

– ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ – 125,4 % (16,4 тис. швейних виробів);

– ФОП Смалій м. Рубіжне (до 1 серпня 2015 р. – ТОВ «Смалій») – 70,0 % (243,0 тис. пар панчішно-шкарпеткових виробів).

ТОВ «Рубіжанська панчішна мануфактура» з 01.04.2015 року припинило свою діяльність через зниження обсягів збуту та невідшкодування ПДВ з електроенергії. Працівники переведені до ФОП Місюренко.

Реалізовано продукції на суму 71,0 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 0,2 %.

В галузі виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність 95,0 % обсягів товарної продукції виробляє ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат».

У 2016 році вироблено товарної продукції на суму 2677,1 млн грн (114,3 % до 2015 року). У натуральному виразі вироблено картону та паперу – 174,9 тис. тонн (102,5 %), гофротари – 121,2 млн м² (112,9 %).

Обсяг реалізованої продукції за 2016 рік склав 2,7 млрд грн.

Частка в структурі реалізації промислового виробництва – 7,3 %.

Темп росту обсягів виробництва харчових продуктів склав 110,2% до відповідного періоду минулого року, що на 15,2 % більше прогнозу.

Суттєвий приріст обсягів виробництва досягнуто в борошно-круп'яній промисловості, провідними підприємства якої є ТОВ «Айдар Милам», ТОВ «Айдарський пекар». Обсяги виробництва борошна збільшилися на 23,9 тис. тонн (3,6 рази).

Провідними підприємствами галузі виробництва молочної продукції є ЗАТ «Біловодський МРЗ», ТОВ «Марківський сироробний завод», ПП «Продгрупсервіс», ПАТ «Старобільський молокозавод». Обсяги виробництва молочної продукції збільшено на 8,3 %, у тому числі молока обробленого на – 0,6 тис. тонн (на 20,7 %), масла вершкового – на 0,15 тис. тонн (на 15,8 %).

Виробництво хліба та хлібобулочних виробів збільшено на 1,6 тис. тонн (на 17,7 %). Провідними підприємствами галузі є ТОВ «Компанія Хлібінвест», ТОВ «Укр-Вереск», ТОВ «БІТ», ТОВ «Білокуракінський хлібозавод», ПСП «Зелена Долина».

4.3. Агропромисловий комплекс

Виробництво валової продукції у 2016 році склало 4790,4 млн грн що на 18,7 % більше минулого року та на 10,9 % більше прогнозного показника за Програмою.

Позитивна динаміка забезпечена за рахунок виробництва продукції рослинництва. Завдяки збільшенню обсягів внесення мінеральних добрив (на 40 % більше рівня минулого року), удосконаленню технологій вирощування сільгоспкультур, оновленню машинно-тракторного парку, використанню для сівби насіння тільки районованих високоврожайних сортів та гібридів кращих

селекційних центрів, сільськогосподарськими підприємствами зібрано найбільший за останні 3 роки урожай зернових та технічних культур, а саме: намолочено 1274,3 тис. тонн зерна, що на 28,4 % більше минулого року та на 22,5 % більше прогнозного показника, соняшнику – 665,4 тис. тонн, що на 37,3 % більше минулого року, картоплі зібрано 252,8 тис. тонн, що на 18,1 % більше прогнозного показника та на 21,5 % минулого року. У зв'язку з підвищенням температури та посушливими умовами червня-липня 2016 року було отримано низький врожай овочів – 168,1 тис. тонн, невиконання прогнозного показника склало 17,0 % (у порівнянні з попереднім роком отримано ріст 2,9 %).

Високі показники в галузі рослинництва стали основною складовою загальної валової продукції.

Разом з тим, в області спостерігається зменшення поголів'я сільськогосподарських тварин. За 2016 рік поголів'я великої рогатої худоби в сільськогосподарських підприємствах, у порівнянні з 2015 роком, скоротилось на 14,0 %, у т. ч. корів – на 10 %, поголів'я свиней зменшилося на 11,0 %.

На показники галузі тваринництва впливають низькі закупівельні ціни на продукцію тваринництва, недостатня кількість переробних підприємств в області, відсутність дієвої програми державного фінансування в галузі тваринництва.

Поголів'я великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств у порівнянні з аналогічним періодом минулого року скоротилося на 19,9 % (прогнозне виконання на 77,3 %), у тому числі корів зменшилося на 13,2 % (виконання на 80,6 %); свиней – на 12,6 % (виконання на 84,2%); поголів'я овець та кіз – на 14,4 % (виконання на 79,9 %); птиці зменшилось на – 17,9 % (виконання на 77,0 %).

Невиконання показників галузі тваринництва в частині поголів'я сільськогосподарських тварин відбулось через:

- диспаритет цін на продукцію тваринництва та матеріальні ресурси, що необхідні для виробництва продукції;
- міграційний рух населення сільської місцевості в міську.

Протягом року через збитковість галузі тваринництва 10 сільгосп підприємств області зупинили виробництво продукції тваринництва, відповідно, зменшилися у порівнянні з минулим роком обсяги виробництва продукції тваринництва (реалізація худоби і птиці у живій вазі виконання на рівні 87,9 %, виробництво молока – 53,8 %).

В 2016 році виробництво яєць зменшилось в порівнянні з 2015 роком на 26,3 млн штук або на 21,1% (виконання – 77,5 %) за рахунок зменшення поголів'я птиці, в тому числі маточного поголів'я.

Однією з причин зменшення поголів'я є недоотримання молодняка, виведеного на інкубаторних станціях, які на даний час призупинили свою роботу.

4.4. Транспорт і зв'язок

Обсяг вантажообороту автомобільного транспорту за 2016 рік склав 273,2 тис. тонн-кілометрів, що на 28,8 % більше попереднього року, перевезено 2,0 млн тонн вантажів (71,3%).

Відомості за показником вантажооборот залізничного транспорту у Державній службі статистики України відсутні.

За звітний період підприємствами **автомобільного транспорту** загального користування перевезено 37,7 млн пасажирів, що становить 103,3 % до рівня 2015 року. **Пасажирооборот** у 2016 році склав 352,3 млн пас. км – 111,8%. Залізничним транспортом надано послугу 1,5 млн пасажиром.

Підприємствами міськелектропобудового транспорту у 2016 році перевезено 73,2 млн пасажирів.

Отримання негативного показника обумовлено через обмеженість в області залізничного сполученням з українською залізницею. На цей час відсутнє сполученням з північчю Луганської області (Старобільський, Білокуракинський, Новоайдарський, Троїцький, Марківський районів тощо), яка є однією з густонаселених територій з більш ніж 850 сільськогосподарськими та промисловими підприємствами, у тому числі шістьма елеваторами потужністю 650 тис. тонн.

Колії існуючої гілки (Старобільська ділянка) виходять з одного боку до Російської Федерації (ст. Лантратівка), з другого – до ОРЛО, тобто стикування з українською залізницею відсутнє. Вирішенням зазначеної проблеми стане будівництво залізниці Білокуракине – Сватове.

Крім того, внаслідок проведення антитерористичної операції значна частина автомобільних доріг зазнала нищівних руйнувань. Вибухи снарядів, рух гусеничної техніки та колон великовантажного військового транспорту призвели до знищення майже 80 % мережі автомобільних доріг області, що суттєво гальмує розвиток автомобільних перевезень по області.

Розвиток пасажирського транспорту стримується його збитковістю, яка зумовлена наданням численних пільг на проїзд в умовах недостатнього бюджетного фінансування, старінням рухомого складу і відсутністю його оновлення.

4.5. Виробництво споживчих товарів та послуг

Розвиток споживчого ринку області направлено на забезпечення продовольчої безпеки, ефективне функціонування товарного ринку і задоволення попиту населення в продукції продовольчого, непродовольчого призначення і послугах побутового обслуговування.

У 2016 році за рахунок перереєстрації підприємств торгівлі з території, непідконтрольній українській владі на підконтрольну українській владі та відновлення їх роботи, збільшився обсяг обороту роздрібною торгівлі на 1,2 % склав 9,1 млрд грн, прогнозний показник не виконано на 3,2 %.

На зменшення прогнозного обсягу роздрібною торгівлі вплинув загальний стан економіки. Підвищення вартості тарифів на енергоносії та комунальні послуги (на 40,8 %), зростання собівартості виробництва призвело до

збільшення цін на товари та відповідно перерозподілу витрат населення в бік зменшення їх придбання на споживчому ринку. Підприємці, які тимчасово призупинили діяльність, вимушені були ліквідувати підприємства. Кількість об'єктів роздрібної торгівлі на кінець року, в порівнянні з 2015 роком, зменшилась на 183 одиниці.

Обсяг послуг, реалізованих споживачам підприємствами сфери послуг у 2016 році склав 2993,7 млн грн, що у фактичних цінах більше показника 2015 року на 30,1 % (2015 рік – 2300,5 млн грн) та на 8,3 в. п. вище прогнозного показника.

Зростання цін на ресурси, матеріали та комунальні послуги призвело до зростання вартості тарифів на послуги населенню, що й призвело до збільшення загального обсягу реалізованих послуг у фактичних цінах на 463,5 млн грн або на 20,1 в. п.

Насиченість споживчого ринку продукцією місцевих товаровиробників і сільськогосподарською продукцією на території області за цінами, нижчими ніж у роздрібній торгівлі на 10-15 %, здійснюється у ході проведення постійних ярмаркових заходів.

Так, у районах і містах області протягом 2016 року було проведено 853 продовольчі ярмарки, на яких реалізовано 4,3 тис. тонн продукції місцевих сільгоспвиробників на суму 70,9 млн грн.

Стабілізація цінової ситуації області можлива і за рахунок недопущення на споживчий ринок незаконно ввезених, недоброякісних продуктів харчування та алкогольних напоїв.

За участю представників територіальних підрозділів Держпродспоживслужби, Державної фіскальної служби, Національної поліції та Служби безпеки України проведено робочу нараду з питання посилення боротьби з незаконним виробництвом та обігом алкогольних напоїв.

За інформацією Головного управління Державної фіскальної служби в Луганській області з початку року службою проведено 135 перевірок суб'єктів господарювання з питань дотримання ними норм чинного законодавства у сфері виробництва та обігу підакцизної групи товарів. Виявлено 153 порушення, в тому числі з реалізації фальсифікованої алкогольної продукції. За результатами анульовано 29 ліцензій на право здійснення роздрібної торгівлі алкогольних та тютюнових виробів, а до порушників застосовані штрафні санкції згідно з чинним законодавством.

Спільно з прикордонниками співробітники податкової міліції перебивають незаконні канали надходження підакцизних товарів на територію області.

З метою запобігання випадків вживання недоброякісних продуктів харчування серед населення області та з питань дотримання законодавства щодо захисту прав споживачів і правил торгівлі в засобах масової інформації проводиться інформаційно-роз'яснювальна робота.

З метою впорядкування торгівлі, додержання вимог законодавства щодо якості та безпеки товарів, в межах наданих повноважень, представники органів місцевого самоврядування у містах та районах спільно з представниками

контролюючих та правоохоронних органів області проводяться заходи щодо впорядкування об'єктів виїзної торгівлі та припинення стихійної торгівлі на їх територіях.

Протягом 2016 року мобільними групами з проведення заходів щодо припинення стихійної торгівлі було здійснено 56 рейдів, за результатами складено 126 адміністративних протоколів, загальна сума штрафів склала 20240 грн.

Інформація у сфері ціноутворення (цінова ситуація на споживчому ринку області) та тарифної політики (діючі тарифи на житлово-комунальні послуги, про тарифи на платні медичні послуги та інвентаризацію нерухомого майна) розміщується на офіційному веб-сайті облдержадміністрації, веб-сторінці Департаменту економічного розвитку, торгівлі та туризму облдержадміністрації у розділі «Тарифна політика» (підрозділи «Моніторинг цін», «Тарифи на платні медичні послуги», «Тарифи на інвентаризацію нерухомого майна», «Тарифи на послуги ЖКГ») та постійно висвітлюється в засобах масової інформації.

Загалом споживчий ринок області у достатній мірі насичений усіма групами продовольчих товарів, у тому числі товарами першої необхідності.

4.6. Розвиток ринкової інфраструктури

На ринку фінансових послуг в 2016 році на території області за даними НБУ, здійснювало діяльність 139 банківських відділень. На кінець 2016 року найбільше число відділень представлено АТ «Ощадбанк» – 76 відділень, ПАТ КБ «Приватбанк» – 35.

В 2016 році, поетапно, через відділення банків-агентів, Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, виплачувалися депозитні кошти банків з тимчасовою адміністрацією: ПАТ «ФІДОБАНК», ПАТ «КБ «ФІНАНСОВА ІНЦІАТИВА», АТ «Банк «Фінанси та кредит», ПАТ «КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «ХРЕЩАТИК», АТ «ДЕЛЬТА БАНК».

Відсутність в області територіального підрозділу спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг спричиняє неналежне впровадження ефективного інструментарію регулювання фінансового ринку та якісного контролю за діяльністю його учасників.

5. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

У I кварталі 2016 року в зовнішній торгівлі відбулися суттєві зміни в перерозподілі між товарними групами – збільшення частки чорних металів у експорті та збільшення частки мінеральної сировини у імпорті продукції, що пов'язано із перереєстрацією підприємств на територію, підконтрольну українській владі (ПАТ «Алчевський металургійний комбінат», в структурі експортної продукції області частка обсягів продукції металургії сягає більше 80,0 %).

Відповідно до інформації Головного управління статистики у Луганській області за підсумками 2016 року оборот зовнішньої торгівлі товарами області

становив 731,7 млн дол. США і порівняно з 2015 роком збільшився на 37,5 %. Обсяги експорту та імпорту товарів становили відповідно 435,5 млн дол. США та 356,8 млн дол. США і збільшилися порівняно з 2015 роком на 68,9 % та 12,1 %. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами становило 78,7 млн дол. США (за 2015 рік сальдо від'ємне – 60,6 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 1,22 (по Україні – 0,93).

Відхилення фактично отриманих показників обсягів експорту та імпорту за 2016 рік від прогнозних пояснюється коливанням (зменшенням) ділової активності у II півріччі 2016 року (середні обсяги експорту та імпорту у I півріччі 2016 року становили 42,0 та 34,7 млн дол. США, у той час як у II півріччі їх значення становили 30,6 та 24,8 млн дол. США), а річний прогноз формувався на базі щомісячних тенденції I півріччя 2016 року. Незважаючи на це, позитивні тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності підтвердились фактичним зростанням експорту та імпорту у 2016 році на 68,9 % та 12,1 % у порівнянні з показниками 2015 року.

Зовнішню торгівлю область здійснювала з 77 країнами світу.

Обсяги виробництва промислової продукції за 2016 рік зросли на 38,0 %, що також вплинуло на активізацію експортної діяльності промислових підприємств.

Основу товарної структури експорту області склали чорні метали та вироби з них – 69,6 %.

Основу товарної структури імпорту області склали:

- мінеральні продукти – 60,5 %;
- продукція хімічної промисловості – 12,3 %;
- полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 9,1 %;

До країн ЄС було експортовано 57,2 % усіх товарів, до Росії – 23,7 %.

З країн ЄС імпортовано 14,6 % усіх товарів, з Росії 71,1 %.

З метою розвитку експортної діяльності області сформовано базу анкет експортерів та інвестиційних проектів області, оновлено та переведено на англійську мову Інвестиційний паспорт Луганської області. В рамках цієї роботи підприємства області інформуються про Плани міжнародних виставкових заходів, інвестиційних та торговельних пропозицій іноземних партнерів, зміни в податковому та митному законодавстві окремих країн, міжнародні тендерні пропозиції, а також про можливості експорту в рамках Угоди про Асоціацію України з ЄС.

Використовуються можливості співпраці України з іншими державами в рамках міжурядових двосторонніх комісій з економічного та торговельного співробітництва. Надані інформаційні дані про експортні та інвестиційні можливості іранській стороні – учаснику Міжурядової Українсько-Іранської спільної комісії з економічного та торговельного співробітництва, турецькій стороні – учаснику Міжурядової українсько-турецької комісії з торговельно-економічного співробітництва.

З метою розвитку торговельного співробітництва з китайськими партнерами надано інформацію про експортні пропозиції підприємств області для розміщення на сайті Українського торговельного представництва в КНР.

За підсумками Луганського регіонального форуму «Зміни в 3D: асоціації, бізнес, влада» проведено роботу по оновленню Інвестиційного паспорту Луганської області. До паспорту включено низку інвестиційних проектів суб'єктів господарювання області. Зазначені проекти разом із запитом на інформацію про певні регіони Бразилії (відповідно до спеціалізації області) направлено Почесному консулу Федеративної Республіки Бразилія у м Харків Куцевляку С.В. для налагодження співробітництва з регіонами Бразилії.

З метою підвищення інформованості вітчизняного бізнесу щодо можливостей виходу на нові перспективні ринки збуту та диверсифікації експортних поставок підприємствам області надано деталізовану інформацію щодо можливостей залучення українських компаній агропромислової галузі до реалізації гуманітарних програм ФАО (Продовольча та сільськогосподарська організація) ООН.

Для виходу вітчизняних виробників на зовнішні ринки, протягом року суб'єктів господарювання області поінформовано про проведення більше ніж 30 міжнародних тендерів у 9 країнах світу (Туркменістан, Туреччина, Індія, Словаччина, Киргизстан, Латвія, Молдова, Кувейт, Йорданія) та 13 комерційних пропозицій закордонних партнерів з 7 країн світу (Чехія, Катар, Казахстан, Болгарія, Мексика, Кувейт, Південно-Африканська Республіка).

Також з метою розвитку економічної та інвестиційної діяльності в області проведено два економічних форуми:

– в рамках проведення Днів Луганщини в м. Києві – «Луганська область: перспективи розвитку, виклики та можливості».

– Луганський регіональний форум «Зміни в 3D: асоціації, бізнес, влада».

За підсумками форуму підписано меморандуми про співпрацю та співробітництво між облдержадміністрацією та ТОВ «Сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН», Державним концерном «Укроборонпром», громадською організацією «Європейська соціальна академія», Асоціацією «Український кооперативний альянс», сільськогосподарським обслуговуючим кооперативом «Перший національний аграрний кооператив», Благодійною організацією «Благодійний фонд «Фундація «Аграрна наддержава», громадською організацією «Агенція регіонального розвитку Східного Донбасу» та Польсько-Українською Господарчою Палатою.

6. СОЦІАЛЬНА СФЕРА

6.1. Демографічна ситуація

У демографічній сфері зберігається тенденція до зниження чисельності населення. За підсумками року зниження склало на 10,1 тис. осіб (99,6 % до 2015 року), у тому числі по території, підконтрольній українській владі на 1,5 тис. осіб. Разом з тим спостерігається збільшення кількості народжених на 1145 осіб (121,45 %) та зменшення кількості померлих на 371 особу (97,4 %). Міграційне скорочення населення склало 2487 осіб (2015 рік – 5634).

6.2. Зайнятість населення та ринок праці

Чисельність економічно активного населення у віці 15-70 років, зайнятого економічною діяльністю, в середньому за 2016 рік склав 355,5 тис. осіб, що на 7,2 тис. осіб менше минулого року (2,0 %), чисельність безробітного населення у віці 15-70 років, визначеного за методологією МОП – 57,0 тис. осіб, рівень безробіття збільшився на 0,4 в. п. та склав 16,0 %. Невиконання прогнозного показника склало 6,5 в. п. та пов'язано зі змінами в організації виробництва і праці, ліквідовано 4048 робочих місць, з яких: 1306 – у юридичних осіб та 3508 – фізичних осіб.

За рахунок реалізації заходів програми зайнятості населення Луганської області на період до 2017 року у звітному році створено 5,1 тис. робочих місць, що на 7,5 % перевищує прогнозний показник.

Протягом 2016 року послугами Луганської обласної служби зайнятості скористалися 32,1 тис. громадян, з яких статус безробітного мали 26,7 тис. осіб, укомплектовані 14,0 тис. вакансій. Рівень забезпечення підприємств, установ і організацій робочою силою становив 94,4 %, що на 1,3 в. п. більше, ніж у 2015 році.

Протягом 2016 року за сприянням центрів зайнятості постійне місце роботи отримали 13,9 тис. осіб, (на 15,0 % більше, ніж у минулому році), з них статус безробітного мали 8,8 тис. осіб.

Із числа соціально незахищених категорій, за сприянням служби зайнятості працевлаштований кожен третій безробітний цієї категорії що більше на 3,5 тис. осіб у порівнянні з минулим роком. Послугами служби зайнятості Луганської області скористались 330 демобілізованих військовослужбовців, які брали участь в антитерористичній операції. Постійне місце роботи знайшли 94 особи цієї категорії, з них 15 осіб отримали одноразову виплату допомоги по безробіттю для організації підприємницької діяльності.

6.3. Грошові доходи населення та заробітна плата

Фонд оплати праці у порівнянні з попереднім роком збільшився на 17,7 % і склав 8358,6 млн грн. До прогнозного показника збільшення склало 2,3 рази.

Середньомісячна заробітна плата штатних працівників за 2016 рік склала 4637 грн. У порівнянні з 2015 роком розмір заробітної плати збільшився на 35,3 %, до прогнозного показника збільшення склало 28,8 %.

Питома вага працівників, які отримували заробітну плату вище середньообласної, склала понад 47,0 %.

Збільшення обумовлене підвищенням мінімальної заробітної плати з 1378 до 1600 грн, зростанням протягом року рівня заробітної плати у сфері фінансової та страхової діяльності (7798 грн), професійна, наукова та технічна діяльність (5856 грн), державне управління й оборона, обов'язкове соціальне страхування (5560 грн),.

Індекс реальної заробітної склав 118,0 %, що на 44,9 в. п. більше прогнозного показника (73,1 %).

Протягом року кількість пенсіонерів зменшилася на 38,0 тис. осіб та на кінець року склала 357,9 тис. осіб.

Середній розмір пенсій збільшено на 113,3 грн та склав 1963,71 грн, що менше прогнозного показника на 17,9 %.

Заборгованість по виплаті пенсій відсутня.

6.4. Детінізація доходів громадян

При облдержадміністрації, райдержадміністраціях та виконкомах міських рад постійно діє міжвідомчі робочі групи з питань реалізації заходів щодо легалізації найманої праці. Ефективність роботи цих робочих груп на сьогодні є дуже обмеженою у зв'язку з дією мораторію на проведення перевірок у Луганській та Донецькій областях, встановленим Законом України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції». Якщо підприємство не відноситься до суб'єктів з високим ступенем ризику (наявність офіційної інформації про заборгованість із заробітної плати, недотримання мінімальних гарантій в оплаті праці), при зверненні громадян про порушення роботодавцями законодавства про працю, органи контролю не мають повноважень здійснити перевірку. Реагування контролюючих органів області обмежується, як правило, наданням роз'яснень та рекомендацій звернутися до суду.

З метою отримання показників щодо наявних трудових ресурсів області (в т. ч. осіб, які потенційно займаються нелегальною зайнятістю), на даний час ведеться робота по розробці Паспорту трудових ресурсів Луганської області. Визначені категорії та приблизна кількість громадян (близько 70 тис.), які протягом року не отримували жодного доходу.

6.5. Соціальне забезпечення

Для задоволення соціальних потреб мешканців та переселенців реалізовано 1 соціально побутовий проект – реконструкція соціально-адміністративного центру на суму 939,7 тис. грн, з яких 845,785 тис. грн за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку.

За рахунок обласного бюджету виконано:

– капітальний ремонт будівлі стаціонарного відділення постійного проживання Новопсковського територіального центру соціального обслуговування (485,0 тис. грн);

– реконструкцію будівлі Троїцького обласного будинка-інтернату для громадян похилого віку та інвалідів (750,6 тис. грн);

– реконструкцію теплових мереж та вузла управління з заміною котлів опалення Теплівського обласного психоневрологічного інтернату Станично-Луганського району (1387,4 тис. грн).

У 2016 році кількість одержувачів державної соціальної допомоги зменшилась у зв'язку з прийняттям постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» від 25.12.2015 № 1181. На підставі змін в законодавстві допомога на дітей

одиноким матерям надається у розмірі, що дорівнює різниці між 100 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців. Велика кількість працюючих громадян втратила право на даний вид допомоги у зв'язку з тим, що сукупний дохід сім'ї в розрахунку на одну особу перевищує прожитковий мінімум для дитини відповідного віку.

Також на зменшення кількості одержувачів державної соціальної допомоги вплинула реалізація постанов Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 № 365 «Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам», від 18.02.2016 № 136 «Про затвердження Порядку здійснення верифікації та моніторингу достовірності інформації, поданої фізичними особами для нарахування та отримання соціальних виплат, пільг, субсидій, пенсій, заробітної плати, інших виплат, що здійснюються за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, коштів Пенсійного фонду України, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування».

У 2016 році державна соціальна допомога нарахована та виплачена на загальну суму 764,4 млн грн, що складає 104,3 % до прогнозного показника, що обумовлено збільшенням прожиткового мінімуму з травня та грудня 2016 року. Також на зростання вплинуло поновлення виплати одержувачам допомог з 2014 року.

Протягом 2016 року житлові субсидії призначені 143 тис. особам на 1242,6 млн грн, що більше ніж у 2015 році. Зростання кількості осіб, яким призначено житлову субсидію та сум призначених субсидій обумовлено стрімким ростом цін на комунальні послуги протягом року.

У 2016 році в області нараховано за надані пільги на житлово-комунальні послуги на загальну суму 147,9 млн грн профінансовано 140,7 млн грн (у тому числі заборгованість минулих років 21,9 млн грн), загальна заборгованість на суму 30,6 млн грн, що складає 21,7 % від профінансованого. Дана заборгованість виникла у зв'язку з недофінансуванням субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, а також у зв'язку з постійним підвищенням тарифів на житлово-комунальні послуги.

На надання пільг для придбання твердого палива, скрапленого газу станом на 01.01.2017 в області нараховано субвенції на загальну суму 2,0 млн грн, профінансовано 1,97 млн грн (у тому числі заборгованість минулих років 0,07 млн грн), загальна заборгованість на суму 0,05 млн грн, що складає 2,5 % від профінансованого. Дана заборгованість виникла у зв'язку з недофінансуванням субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, а також у зв'язку з підвищенням граничних показників вартості твердого палива та скрапленого газу.

На інші види пільг, у тому числі на послуги зв'язку, проїзд у всіх видах транспорту та капітальних ремонтів житлових будинків інвалідів війни та членів сімей загиблих (померлих) Законом України «Про Державний бюджет на 2016 рік» не передбачено фінансування субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам.

6.6. Житлово-комунальне господарство

У 2016 році затверджено Перелік об'єктів і заходів, що будуть здійснюватися за рахунок залишків коштів місцевих бюджетів населених пунктів Луганської області на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та включено 25 об'єктів з водопостачання і водовідведення, тепlopостачання, придбання техніки, на загальну суму 69677,425 тис. грн.

На фінансування заходів Регіональної програми з охорони навколишнього природного середовища Луганської області на 2016-2018 роки виділено 37543,64 тис. грн. Укладено 8 договорів на загальну суму 25449,87 тис. грн.

В 2016 році підприємства водопровідно-каналізаційного господарства області виконали роботи з будівництва, реконструкції, капітального ремонту мереж водопостачання і водовідведення на загальну суму 24908,7 тис. грн.

Міжнародні благодійні організації Червоний хрест, NRS, ASF, ЮНІСЕФ безкоштовно передали КП «Попаснянський районний водоканал» матеріали і техніку.

Благоустрій територій.

З метою проведення робіт з благоустрою населених пунктів області райдержадміністраціями та міськвиконкомомі міст обласного значення розроблені та в рамках щорічної акції з благоустрою «За чисте довкілля» затверджені плани заходів, спрямовані на організацію ліквідації стихійних сміттєзвалищ, поліпшення стану довкілля, упорядкування прибудинкових територій, дворів, вулиць, кладовищ тощо.

Проведена робота з благоустрою 529 населених пунктів області, а саме: ліквідовано 1353 од. (2093,9 тис. м³) несанкціонованих сміттєзвалищ, проведено роботу з прибирання та впорядкування вулиць та доріг, підтримано в належному технічному та санітарному стані прибудинкові території, парки, сквери, фонтани, проведено роботу з санітарної обрізки дерев, а також у разі потреби проводиться розчищення узбіч доріг навколо в'їзних (виїзних) знаків населених пунктів.

У 2016 році збільшились збитки комунальних підприємств від звичайної діяльності на 87,7 млн грн та склали 218,6 млн грн.

Основні причини збиткової роботи підприємств та наявності заборгованості за спожиту електроенергію це: довготривале застосування економічно необґрунтованих тарифів; несвоєчасна оплата споживачами за надані житлово-комунальні послуги у зв'язку з низькою платоспроможністю населення; наявність невідшкодованої різниці в тарифах через не провадження у 2016 році розрахунків по субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, опалення та постачання гарячої води, послуги з централізованого водопостачання, водовідведення, різке скорочення абонентів, припинення роботи низки великих підприємств-споживачів послуг у зв'язку з проведенням АТО; неефективні управлінські рішення керівників підприємств.

Збиткова діяльність КП «Попаснянський районний водоканал» обумовлена технічними умовами роботи підприємства. Значна частина видобутої води (до 90 %) надходить на територію окремих районів Луганської області не підконтрольних українській владі. Об'єм поставленої води за період з 25.08.2016 по 01.02.2017 склав 110,8 тис. м³ на суму 36,6 млн грн, але розрахунки за її споживання у повному обсязі не здійснюються.

Загальний рівень оплати населенням за спожиті житлово-комунальні послуги у 2016 році склав 83,6 %, у тому числі за послуги: теплопостачання – 79,8 %; водопостачання та водовідведення – 89,1 %; з утримання будинків, споруд та прибудинкової території – 96,5 %.

Дебіторська заборгованість підприємств за надані житлово-комунальні послуги на кінець 2016 року склала 557,3 млн грн (2015 рік – 311,0 млн грн). Зростання дебіторської заборгованості відбулося за рахунок внесення у 2016 році до переліку підприємств, за якими здійснюється моніторинг, державного підприємства «Северодонецька теплоелектроцентраль».

Кредиторська заборгованість на кінець 2016 року складає 994,5 млн грн, у тому числі за енергоносії – 8740,5 млн грн. На кінець 2015 року вона складала 669,8 млн грн, у тому числі за енергоносії – 580,9 млн грн.

7. ГУМАНІТАРНА СФЕРА

7.1. Охорона здоров'я

В структурі загальної смертності на першому місці онкологічні захворювання, на другому серцево-судинні захворювання.

Смертність немовлят 12,1 ‰, випадків материнської смертності не зареєстровано. Рівень первинної інвалідності осіб працездатного віку – 49,4 на 10 тис. населення, дитячого населення – 22,5 на 10 тис. дитячого населення.

Внаслідок того, що на теперішній час на території області майже практично відсутній повний спектр неонатологічної допомоги третинного рівня та відсутня 100% укомплектованість виїзної реанімаційної неонатологічної бригади автомобілями, обладнанням та фахівцями, смертність дітей до 1 року життя перевищила прогнозований показник на 34,4% і склала 12,1 на 1000 народжених живими (прогнозований показник на 2016 рік – 9,0).

Внаслідок збільшення кількості населення за рахунок внутрішньо переміщених осіб та відповідно, збільшення кількості звернень за медичною допомогою первинна захворюваність населення всіма хворобами перевищила прогнозований показник на 2,8 % і склала 48218,4 на 100 тис. населення (прогнозований показник на 2016 рік – 46900,0).

Збільшення захворюваності населення за окремими класами хвороб, а особливо на злоякісні новоутворення та активний туберкульоз (перевищення прогнозованих показників на 25,5 % та 26,8 % відповідно) зумовлене покращеннями в діагностиці та роботі з відповідними диспансерними групами (відновлено роботу відповідних реєстрів хворих та проведено перереєстрацію хворих з урахуванням внутрішньо переміщених осіб), а також на данні показники негативний вплив має соціальна напруженість в області.

Вжито заходів для вирішення проблемних питань у закладах первинної ланки, а саме, придбано:

- 739 од. медичного обладнання (на суму 2,8 млн грн.)
- 51 од. автотранспорту (17 од. за рахунок бюджетів міст і районів і 34 од. за рахунок субвенції з обласного бюджету).

У приміщеннях фельдшерських пунктів та лікарських амбулаторій проведено ремонтних робіт на загальну суму 12,5 млн грн.

У минулому році на роботу в заклади первинної ланки розподілено 11 молодих фахівців.

У 2016 році для молодих фахівців надано 2 квартири (м. Лисичанськ, Біловодський район) та виділено 200 тис. грн на придбання житла для медичного працівника (Новоайдарський район).

За цільовим направленням з районів у ДЗ «Луганський державний медичний університет» навчається 33 особи.

Організація та стан надання спеціалізованої медичної допомоги

Ліжковий фонд – 3710 ліжок, забезпеченість ліжками на 10 тис. постійного населення у містах – 55,9, в сільській місцевості – 49,4.

В 3 районах пологові відділення виконують функцію міжрайонних.

На 12 районів та 3 міста – 1 перинатальний центр II-рівня (м. Северодонецьк).

Укомплектованість штатних посад лікарями – 60 %.

На 15 адміністративних територіях: мамографів – 2 од., бюджетних комп'ютерних томографів – 0, рентгендіагностичних апаратів, флюорографів – 30 (підлягають заміні 100 %).

Питома вага медичного обладнання що потребує заміни – 70 %.

Забезпеченість комп'ютерною технікою – 10 % від потреби.

Забезпеченість автотранспортом – 90 % (140 замість 155). Із загальної кількості автомобілів підлягають заміні – 87 % (121 із 140).

Вжито заходи щодо вирішення проблемних питань спеціалізованої медичної допомоги. У лікувальних закладах міст та районів в минулому році проведено ремонтів на загальну суму 53,6 млн. грн.

З метою зміцнення діагностичної бази поліклінік і стаціонарів придбано 427 од. медичного обладнання на суму 22,1 млн грн.

Відновлено приміщення лікарень зруйнованих в результаті обстрілів (м Лисичанськ, Попаснянський, Станично-Луганський та Новоайдарський райони) освоєно в 2015 році – 16,6 млн грн; в 2016 році – 10,0 млн грн; всього – 26,6 млн грн.

Лікувальні заклади міст та районів придбали, за рахунок місцевих бюджетів, санітарний автотранспорт на загальну суму 1,3 млн грн (6 од.).

Через МОЗ України продовжувалася спільна робота і плідна співпраця з Благодійною організацією «Перший добровільний медичний госпіталь ім. Пирогова» в частині надання спеціалізованої медичної допомоги пораненим, постраждалим в умовах лікувальних закладів розташованих у районах поблизу лінії зіткнення.

В минулому році Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації через МОЗ України також тісно співпрацював з Фондом Народонаселення і ЮНІСЕФ в результаті лікувальні заклади отримали безкоштовно акушерських наборів на загальну суму 1, 7 млн грн.

Спільно з Луганським медичним університетом тривала робота по зміцненню кадрового потенціалу спеціалізованої медичної допомоги:

- приступило до навчання в інтернатурі - 12 випускників, які отримали направлення на роботу в міські та районні лікарні;
- розподілено на роботу в лікарні міст і районів 34 молодих фахівця.

Організація та стан надання екстреної медичної допомоги

Кількість бригад – 62 (65 % до потреби).

Укомплектованість штатних посад лікарями – 35 %.

Укомплектованість штатних посад фельдшерами – 90 %.

Виконано викликів 161701 тис. (до переміщених осіб 35,1 тис.).

Доступність екстреної медичної допомоги в місті – 74 %, в сільській місцевості – 60 % (норматив в місті – 10 хв., в сільській місцевості 20 хв.).

Кількість автомобілів – 94 од.

Питома вага автомобілів що укомплектовані необхідним обладнанням – 65 %.

Кількість автомобілів що мають радіостанції – 10 (технічно застарілі).

Кількість автомобілів що потребують заміни – 47 % (42од).

Організація та стан надання високоспеціалізованої медичної допомоги

У 2014-2015 роках з невідконтрольній території області переміщено 14 обласних закладів охорони здоров'я.

Сьогодні в області повністю або частково функціонують обласні лікувальні заклади (обласна лікарня для дорослих (4 відділення), обласна лікарня для дітей (17 відділень), дві обласні психіатричні лікарні, одна обласна фізіотерапевтична лікарня, один обласний центр профілактики та боротьби зі СНІД/ВІЧ, обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, 7 диспансерів (2 протитуберкульозних; 2 дерматовенерологічних; онкологічний; наркологічний; кардіологічний).

Для потреб обласних лікувальних установ придбано:

– 688 од. медичного обладнання на загальну суму 49,4 млн грн;

– 11 одиниць санітарного автотранспорту на загальну суму 9,5 млн грн.

Проведено ремонтів на загальну суму 48,3 млн грн.

По проспекту Центральному (м. Северодонецьк) відкрито відділення спортивної медицини Луганської обласної клінічної лікарні.

Відкрито стаціонарне відділення (30 ліжок) та лабораторія Луганського обласного наркологічного диспансеру у м. Лисичанську на орендованих площах.

У структурі Луганського обласного бюро судово-медичної експертизи (м. Северодонецьк) відкрита токсикологічна лабораторія.

Розгорнуто стаціонар Луганського обласного протитуберкульозного диспансеру (80 ліжок) у м. Лисичанську на орендованих площах.

На базі Лисичанського медичного училища відкриті постійно діючі курси підвищення кваліфікації середніх медичних працівників.

З метою зміцнення кадрового потенціалу обласних лікувальних установ на роботу в них розподілено 57 молодих фахівців.

Фінансування закладів охорони здоров'я

На охорону здоров'я області в 2016 році використано коштів в сумі 1353,2 млн грн.

В бюджеті охорони здоров'я області 2016 року видатки на захищені статті складають 67,4 % від загальної суми видатків.

На забезпечення медикаментами та виробами медичного призначення використано 66,7 млн грн (у т. ч. на забезпечення хворих препаратами інсуліну 12,6 млн грн); харчування хворих 17,8 млн грн; комунальні послуги 93,8 млн грн.

По області вартість одного ліжка складає по медикаментам 14,54 грн; по харчуванню 9,60 грн.

Крім передбачених бюджетом коштів, закладами охорони здоров'я отримано 254,1 млн грн позабюджетних надходжень. Отримані кошти були використані на придбання медикаментів, продуктів харчування, паливно-мастильних матеріалів та оплату енергоносіїв.

Зкладами охорони здоров'я області було закуплено медичного та іншого обладнання на суму близько 186,0 млн грн.

Протягом 2016 року реконструкції, капітальні і поточні ремонти проводились практично в усіх закладах охорони здоров'я міст та районів, на що було спрямовано більше 65,7 млн грн.

Постійно ведеться робота з поглиблення співпраці з міжнародними благодійними організаціями (Червоний Хрест (Австрія), Help Age) та іншими недержавними організаціями з питань надання допомоги з технічного переоснащення закладів охорони здоров'я області.

Адміністраціями лікувально-профілактичних закладів міст та районів проводиться розробка проектів для конкурсних відборів на фінансування виконання робіт з різних джерел, в тому числі Державного фонду регіонального розвитку, Європейського інвестиційного банку та інших.

7.2. Освіта

У 2016 році відновлено роботу 2 дошкільних навчальних закладів в Кременському та Попаснянському районах.

Придбано ігровий модуль і спортивний куточок для ігрової кімнати, дитячий спортивний майданчик та дитячий ігровий модуль, а також встановлено огорожу у комунальному закладі «Красноталівський виховний комплекс Станично-Луганського району Луганської області».

Відкрито 6 опорних загальноосвітніх навчальних закладів:

- 1) Біловодська загальноосвітня школа I-III ступенів Біловодської районної ради;
- 2) Кременська загальноосвітня школа ступенів № 1 Кременської районної ради;

- 3) Гірська багатoproфільна гімназія Попаснянської районної ради;
- 4) Золотівська загальноосвітня школа I-II ступенів № 5 Попаснянської районної ради;
- 5) Білогорівська загальноосвітня школа I-III ступенів Попаснянської районної ради;
- 6) Половинкинська загальноосвітня школа I-III ступенів Старобільської районної ради.

На виконання розпорядження КМУ №1340 надано фінансову підтримку п'ятьом опорним школам у сумі 2203,9 тис. грн. За інформацією відділів освіти райдержадміністрацій зазначені кошти освоєно за цільовим призначенням.

Половинкинській загальноосвітній школі I-III ступенів Старобільської районної ради надається допомога у рамках проекту міжнародної технічної допомоги опорним школам, започаткованого Міністерством фінансів спільно з Міністерством освіти і науки.

Придбано навчальний комп'ютерний комплекс для Новоіванівської загальноосвітньої школи I-II ступенів Попаснянської районної ради Луганської області.

Придбано 14 шкільних автобусів. Підвезення учнів сільської місцевості навчальних закладів забезпечено на 99,8 %.

З метою вирішення основних проблем та виконання завдань з реалізації заходів відновлення та розвитку сфери освіти реалізовано наступні проекти поліпшення стану будівель і споруд закладів освіти:

1) Новопокровський район за рахунок коштів обласного бюджету проведено:

- ремонт системи опалення в Кам'янській ЗОШ I-III ступенів (1,4 млн грн);
- капітальний ремонт стадіону «Будівельник» (0,7 млн грн);
- капітальний ремонт Будинку дитячої та юнацької творчості (1,3 млн грн);
- утеплення приміщення Новорозсошанської ЗОШ I-III ступенів (0,9 млн грн);

2) м. Лисичанськ:

- виконані роботи з усунення аварійної тріщини на будівлі Лисичанської загальноосвітньої школи № 9;
- капітальний ремонт м'якої покрівлі школи (по блокам школи) та капітального ремонту підлоги школи Лисичанської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 30 Лисичанської міської ради Луганської області;
- капітальний ремонт системи опалення Центру позашкільної роботи зі школярами та молоддю;

3) Міловський район за рахунок субвенції з обласного бюджету:

- Міловська гімназія – капітальний ремонт огорожі території (470,0 тис. грн), побудовано відкритий спортивний майданчик (600,0 тис. грн), утеплено фасад, проведено заміну вікон та реконструкцію головного входу (985,0 тис. грн);
- Міловська ЗОШ I-III ступенів – здійснено заміну віконних блоків, дверей, даху та ганків (1499,243 тис. грн), заміну огорожі території (585,0 тис. грн);

– Зориківська ЗОШ I-III ступенів – здійснено заміну віконних блоків, дверей та даху (14976 тис. грн);

4) Старобільський район – за кошти обласного бюджету проведено часткову заміну вікон у Підгорівській ЗОШ I-III ступенів на суму 200,00 тис. грн.

5) Новоайдарський район – проведено капітальний ремонт будівлі та ремонт системи опалення Новоайдарської дитячо-юнацької спортивної школи та капітальний ремонт Трьохізбенської ЗОШ I-III ступенів;

6) Троїцький район – проведено капітальні ремонти Троїцької дитячо-юнацької спортивної школи, Троїцького будинку школярів, Дьоміно-Олександрівської ЗОШ I-III ступенів, Топольської ЗОШ I-III ступенів Троїцької районної ради Луганської області (4381, 947 тис. грн).

За рахунок кредитної програми європейського інвестиційного банку «Надзвичайна кредитна програма для відновлення України» у сфері освіти затверджено 12 проектів на суму 40,1 млн грн, фінансування та реалізація яких відбудеться у 2017 році.

7.3. Культура

З метою сприяння сталому функціонуванню закладів культури та поліпшенню якості послуг культурно-масового характеру для населення здійснювалось фінансування восьми установ обласного підпорядкування, які розташовані на території, підконтрольній українській владі. На їх утримання у 2016 році спрямовано 48982,1 тис. грн, що на 45,6 % більше, ніж у 2015 році.

За рахунок зазначених коштів було профінансовано видатки на поточне утримання установ та капітальні видатки на придбання обладнання і предметів довгострокового користування, здійснення капітального ремонту та реконструкції будівель. За рахунок капітальних видатків придбано комп'ютерну техніку, множувальні пристрої, освітлювальне та звукопідсилювальне обладнання, музичні інструменти, принтер для друкування афіш, відеопроєктори, відеокамери, поповнено бібліотечні та музейні фонди, здійснено передплату періодичних видань на 2017 рік.

У концертній залі КЗ «Сєвєродонецьке обласне музичне училище ім. С.С.Прокоф'єва» проведено капітальний ремонт та реконструкцію вентиляційної системи, придбано новий одяг сцени, освітлювальну апаратуру, концертний рояль, кондиціонери, замінено глядацькі крісла. Здійснені заходи сприяли створенню комфортних умов для проведення концертів Луганської обласної філармонії, обласних заходів, в тому числі за участю творчих колективів та виконавців з інших регіонів України.

Для створення умов для забезпечення доступу населення до кращих надбань вітчизняної та світової культури, сприяння стимулюванню та підтримці митців в області культури і мистецтв було профінансовано заходи двох обласних програм, відзначення державних свят, інших обласних заходів, на проведення яких було спрямовано 1439,1 тис. грн (у 2,2 рази більше, ніж у 2015 році), що дозволило провести майже вдвічі більше заходів (64 заходи – 2016 рік; 34 заходи – 2015 рік).

В рамках «Регіональної програми розвитку української мови, культури та національної свідомості громадян України на території Луганської області на 2016-2018 роки» у 2016 році започатковано та проведено чотири потужні обласні фестивалі, у яких взяли участь творчі колективи з інших областей України. Проведення заходів програми надало можливість популяризувати та підтримувати культурно-мистецький потенціал Луганщини в інших регіонах України та за її межами, сприяло посиленню національно-патріотичного виховання молоді та зміцненню національної єдності та консолідації українського суспільства.

У рамках виконання обласної програми «Мистецька освіта Луганщини» на 2016-2018 роки» відбулося 19 конкурсів (2015 рік – 15 конкурсів) серед учнів шкіл естетичного виховання, в яких взяли участь майже 1200 учнів (2015 рік – 587), з них переможців 480 (2015 рік – 313). Проведення обласних конкурсів заохочує учнів та стимулює зростання інтересу до мистецької освіти серед дітей, внаслідок чого контингент учнів у школах естетичного виховання постійно зростає.

Виділені кошти на капітальний ремонт будівлі Луганського обласного академічного українського музично-драматичного театру та придбання обладнання для облаштування глядацької зали та інших приміщень, що дозволило розпочати новий театральний сезон 2017-2018 років.

У порівнянні з прогнозними показниками на 2016 рік видатки на утримання культури та мистецтва з місцевих бюджетів усіх рівнів у цілому по області зросли на 38,3 млн грн (на 22,5 %). Також змінилась фактична мережа закладів культури. Мережа музеїв області поповнилася трьома музеями в районних центрах: смт Троїцьке, смт Мілове та смт Марківка. З мережі було виключено музей у смт Чорнухіне Попаснянського району внаслідок того, що відділ Перевальського районного історичного музею відповідно до рішення Попаснянської районної ради було передано в якості відділу до КЗ «Районний краєзнавчий музей» (Попаснянський район). Приміщення музею у результаті інтенсивних обстрілів значно пошкоджене, селище опинилося на території, невідконтрольній українській владі. Загальна кількість музеїв області збільшилась на дві одиниці (на 14,3 %).

Внаслідок передачі трьох відомчих установ до міської комунальної власності міст Северодонецьк та Рубіжне збільшилась кількість закладів клубного типу (на 1 %). Кількість театрів, бібліотек, шкіл естетичного виховання, кіноустановок залишилась незмінною.

7.4. Фізична культура і спорт

В рамках реалізації програми економічного і соціального розвитку Луганської області на 2016 рік були вжиті заходи щодо популяризації ведення здорового способу життя, розвитку олімпійських і неолімпійських видів спорту, розвитку дитячо-юнацького та резервного спорту.

Для зміцнення спортивної матеріально-технічної бази, були виділені додаткові кошти на придбання спортивного інвентарю комунальним установам на суму 700,0 тис. грн: боксерський ринг; борцівський килим; п'ять комплектів штанг для важкої атлетики; легкоатлетичне обладнання для стрибків у висоту,

влаштовано чотири майданчики у Новописьковському районі та по одному у Міловському і Старобільському районах.

Єдиним в області спортивним об'єктом, який є базою для підготовки спортсменів спорту вищих досягнень – комунальна установа «Луганський обласний фізкультурний центр «Олімп» в м. Кремінна. У 2016 році на території якого було реконструйовано 25 метровий басейн (загальна вартість 13147,8 тис. грн), побудовано залу важкої атлетики.

Крім цього, у 2016 році були виділені кошти з обласного бюджету на:

- реконструкцію м'якої покрівлі будівлі Марківської ДЮСШ (568,036 тис. грн);
- капітальний ремонт спортивного залу Новоайдарської ДЮСШ (556,77 тис. грн);
- капітальний ремонт Марківського спортивного комплексу «Нива» (2517,1 тис. грн);
- капітальний ремонт стадіону «Будівельник» смт Новописьков (767,7 тис. грн);
- капітальний ремонт будівлі Троїцької ДЮСШ (1335,7 тис. грн);
- капітальний ремонт будівлі школи боксу смт Мілове (427,25 тис. грн);
- облаштування спортивного майданчика зі штучним покриттям на території Міловської гімназії у сумі 600,0 тис. грн;
- облаштування спортивних майданчиків (180,0 тис. грн) у кожному районі та місті обласного значення.

В 2016 році було відкрито відділення лікувальної фізкультури і спортивної медицини Луганської обласної клінічної лікарні. Це дозволить спортсменам проходити поглиблене медичне обстеження, яке включає в себе огляд спортивного лікаря, консультації відповідних лікарів-фахівців, лабораторні та функціональні дослідження.

У жовтні розпочав свою діяльність Луганський обласний ліцей-інтернат фізичної культури і спорту, який є перехідною ланкою між дитячим спортом і спортом вищих досягнень. У перспективі навчання в ньому буде проходити більш 200 обдарованих юних спортсменів області.

Для фінансової підтримки та стимулювання спортсменів передбачено призначення 64 щорічних обласних стипендій (виплачуються щомісяця) та виплату разових винагород – чемпіонам та призерам Олімпійських, Паралімпійських та Дефлімпійських ігор (отримали 5 спортсменів та 5 тренерів).

Вагому роботу із залучення широких верст населення до систематичних занять фізичною культурою та спортом проводять обласні організації всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств «Спартак», «Україна», «Колос», обласне відділення КФВС МОНУ, Луганський регіональний центр фізичної культури та спорту «Інваспорт».

Спільно з обласним відділенням КФКС МОНУ протягом року організовувалися та проводилися заходи серед учнівської та студентської молоді.

Проведено низку масових заходів, найбільші з яких: спартакіада Луганської області серед команд державних службовців та осіб місцевого самоврядування, спартакіада серед правоохоронних органів, кубок Голови обласної військово-цивільної адміністрації з футболу, обласні літні сільські спортивні ігри, міжнародний турнір з богатирського багатоборства «Strongman Open Challenge 2016», обласний турнір зі змішаних єдиноборств «Територія сили» та інші.

В області функціонує Регіональний центр фізичної культури та спорту інвалідів «Інваспорт», яким протягом року проведено 19 спортивних та масових заходів обласного рівня, а саме: чемпіонати області з боулінгу, легкої атлетики, футболу, настільного тенісу, пауерліфтингу, більярду, шахам, шашкам тощо. До занять фізичною культурою і спортом залучено 146 людей з інвалідністю.

На Паралімпіаді у Ріо-де-Жанейро Микола Жабняк посів 4 місце в змаганнях з легкої атлетики.

Видатки на утримання закладів фізичної культури та спорту у порівнянні з попереднім роком збільшено на 3061 тис. грн, що обумовлено збільшенням фінансування дитячо-юнацьких шкіл та придбання спортивного інвентарю.

7.5. Створення умов соціалізації сім'ї та молоді

За статистичними даними в області на території, підконтрольній українській владі, проживає 109696 дітей.

На первинному обліку дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в службах у справах дітей підконтрольних територій перебуває 1412 дітей. З них 1023 дитини виховується в сім'ях опікунів та піклувальників.

У 2016 році в області усиновлено 40 дітей, з них громадянами України – 36, іноземними громадянами – 4 дитини.

Станом на 01.01.2016 в регіоні створено та функціонує 12 дитячих будинків сімейного типу, в яких виховуються 81 дитина та 88 прийомних сімей, в яких виховуються 158 дітей. Протягом 2016 року створено 1 дитячий будинок сімейного типу, 9 прийомних сімей, до яких влаштовано 27 дітей.

В області функціонує два дитячих будинки сімейного типу, переміщених з тимчасово окупованих територій Луганської області Стріжаченко (м. Луганськ) та Федорових (Лутугинський район), в яких виховується 13 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Із обласного бюджету виділено субвенцію зі спеціального фонду на придбання житла для цих дитячих будинків сімейного типу в сумі 548 тис. грн, наприкінці року придбано та передано в користування дитячим будинкам сімейного типу два житлових будинки, загальною площею 198 м².

Одним з важливих напрямків роботи в рамках співпраці обласної державної адміністрації з австрійським благодійним фондом «СОС «Дитяче містечко» стала підтримка сімей з дітьми, які були вимушені покинути свої домівки у зв'язку з проведенням бойових дій на території Луганської області та опинились в складних життєвих обставинах.

Під соціальним супроводом фонду перебувають 120 сімей, в яких виховується 201 дитина, з них 104 сім'ї переселенців, в яких виховується 153 дитини.

В рамках реалізації проекту «Соціальна інтеграція та примирення внутрішньо переміщених сімей та дітей» було оздоровлено 360 дітей, які опинились в складних життєвих обставинах, у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку Київської області. Мета проекту – проведення реабілітаційної роботи з дітьми, які перебувають в зоні конфлікту.

З метою подолання соціального сирітства, дитячої бездоглядності, запобігання правопорушенням серед неповнолітніх в області систематично проводяться профілактичні рейди «Діти вулиці», «Вокзал», «Урок» тощо за участю усіх структур, до компетенції яких належить захист прав дітей.

Під особливим контролем служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, кримінальної міліції у справах дітей перебувають сім'ї, які опинилися в складних життєвих обставинах. Своєчасне виявлення таких сімей дозволяє запобігти на ранній стадії порушення прав дітей, які виховуються в цих сім'ї, надати їм соціально-психологічну, реабілітаційну, медичну та матеріальну допомогу.

За 2016 рік проведено 498 профілактичних рейдів, в ході яких вилучено з несприятливого середовища 37 дітей. Обстежено 1160 сімей та 460 батьків попереджено за невиконання батьківських обов'язків.

Для попередження соціального сирітства, поліпшення якості соціальних послуг для дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах, в регіоні функціонує 1 центр соціально-психологічної реабілітації дітей, де протягом 2016 року отримали допомогу 98 дітей.

Виконання заходів програми сприяє забезпеченню соціально-правового захисту дітей, насамперед – дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, розвитку та вдосконаленню сімейних форм виховання.

7.6. Туристично-рекреаційна галузь

Завдання в рамках розвитку туристичної сфери виконані не в повному обсязі у зв'язку з тим, що лише у серпні 2016 року скасовано заборону проведення туристичних подорожей, екскурсій і походів на території області, окрім Станично-Луганського, Новоайдарського і Попаснянського районів, розташованих уздовж лінії зіткнення сторін між блокпостами першого та другого рубежів. Така ситуація не створювала позитивних передумов до розвитку туристичної галузі.

Разом з цим, за 5 місяців Департаментом економічного розвитку, торгівлі та туризму облдержадміністрації розроблено:

- туристичний паспорт Луганської області, створено наявну базу туристичних об'єктів, готелів, садиб, туристичних маршрутів тощо (інформацію розміщено на веб-сторінці Департаменту економічного розвитку, торгівлі та туризму облдержадміністрації).
- буклет та презентаційні матеріали туристичної сфери регіону «Туристично-рекреаційна сфера Луганської області», «Луганщина туристична» для

представлення на міжнародних, національних та регіональних форумах та заходах.

Проводилась робота з виявлення пропозицій та розробки інвестиційних проектів у туристичній сфері.

З метою належного представлення туристичних можливостей регіону, сформовано базу контактів та налагоджено співробітництво з туристичними агентствами області щодо інформування про проведення міжнародних та національних виставково-ярмаркових заходах.

Інформація щодо проведення регіональних, національних та міжнародних форумів туристично-рекреаційного спрямування постійно розміщується на веб-сторінці Департаменту економічного розвитку, торгівлі та туризму облдержадміністрації у розділі «Виставки», поширюється офіційними листами серед туристичних агентств, зареєстрованих на території регіону, регіональній раді підприємців при облдержадміністрації, органів місцевого самоврядування, райдержадміністрацій з метою наступного розповсюдження.

Прийнято участь:

- у Міжнародній конференції «Брендинг територій як запорука побудови успішної репутації», яка проводилась з метою просування конкурентоспроможного національного туристичного продукту та зміцнення позитивного іміджу України на світовому туристичному ринку.
- у засіданні Ради туристичних міст і регіонів, в рамках якого обговорювались проблемні питання та плани щодо подальшої роботи.

Розвиток туристично-рекреаційної галузі у регіоні має сприяти забезпеченню зростання туристичних потоків та коштів, що в свою чергу дозволяє наповнювати місцеві бюджети за рахунок надходжень від туристичного збору. Так, у 2016 році надходження від туристичного збору склали 102,7 тис. грн, що у порівнянні з 2015 року збільшено більш ніж в 2 рази (2015 рік – 48,0 тис. грн), а кількість платників збору у 2016 році склали 29 суб'єктів проти 27 у 2015 році.

8. ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

8.1. Охорона навколишнього природного середовища

Відповідно до статті 11 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» у 2016 році Департаментом екології та природних ресурсів Луганської обласної державної адміністрації розглянуто 99 комплектів матеріалів щодо обґрунтування обсягів викидів. За результатами розгляду видано 81 дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, 18 комплектів були повернуті на доопрацювання та переоформлено 85 дозволів. Ведеться електронна база даних виданих дозволів на викиди.

Постійно проводиться робота з підприємствами області щодо необхідності реалізації природоохоронних заходів, таких як вдосконалення технологічних процесів, підвищення ефективності діючих очисних установок або впровадження нових.

За даними Луганського обласного управління статистики за 2015 рік викиди забруднюючих речовин у повітряний басейн, на підконтрольній території області, склали 133 тис. тонн, у тому числі: стаціонарними джерелами – 115,2 тис. тонн, пересувними – 17,8 тис. тонн. За прогнозними даними за 2016 рік загальні обсяги викидів складуть приблизно 131,4 тис. тонн. Зменшення пов'язане зі спадом виробництва та зупинкою роботи підприємств.

Основними забруднювачами атмосферного повітря на території області є: ВП «Луганська теплова електрична станція» ТОВ «ДТЕК Східенерго», ПрАТ «Сєвєродонецьке об'єднання «Азот», ПрАТ «ЛІНІК».

Такі підприємства як ПАТ «Алчевський металургійний комбінат», ПАТ «Алчевськ кокс», ПАТ «Краснодонвугілля» та інші знаходяться на тимчасово не контрольованій державою території, що унеможливує отримання інформації та вжиття заходів щодо регулювання обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. У зв'язку з чим, вони становлять екологічну небезпеку, в тому числі через забруднення навколишнього природного середовища прилеглих територій.

Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря підприємств, які знаходяться на території, підконтрольній українській владі та віднесені до основних забруднювачів протягом 2016 року склали:

- ВП «Луганська теплова електрична станція» ТОВ «ДТЕК Східенерго» – 73,2 тис. тонн, порівняно з 2015 роком викиди збільшилися на 17,7 тис. тонн;
- ПрАТ «Сєвєродонецьке об'єднання «Азот» – 0,41 тис. тонн, порівняно з 2015 роком викиди збільшилися на 0,24 тис. тонн;
- ПрАТ «ЛІНІК» – 3,2 тис. тонн, порівняно з 2015 роком кількість викидів залишилась на попередньому рівні.

З метою поліпшення якості вод водних об'єктів проведена робота, направлена на захист водних об'єктів від забруднення і виснаження. Основою цієї роботи є регуляторна діяльність і комплексне управління ресурсом. В межах Луганської області здійснюється державний моніторинг водних об'єктів у місцях водозаборів, що використовуються як джерела питного водопостачання. Спостереження за станом якості вод за гідрохімічними, токсикологічними і бактеріологічними показниками проводяться у 4 створах р. Сіверський Донець (за даними БУВР), та на 9 створах басейну р. Сіверський Донець (за даними комплексної лабораторії спостережень за забрудненням навколишнього середовища м. Лисичанськ).

У 2016 році основу регуляторної діяльності Департаменту склали: видача дозволів на спеціальне водокористування – 78; розгляд і затвердження проектів ГДС – 8; розгляд технологічних нормативів використання води – 13.

Складна політична ситуація в області призвела до того, що на тимчасово не контрольованій державою частині території Луганської області залишилася значна кількість великих підприємств-забруднювачів водних ресурсів. Ці підприємства складають підвищену екологічну небезпеку та загрозу масштабних забруднень водних ресурсів у зв'язку з відсутністю проведення запланованих природоохоронних заходів та відсутністю державного контролю.

Одним із значних факторів забруднення навколишнього середовища залишаються відходи. Станом на 01.01.2016 року в області утворено 2,5 млн тонн відходів, з них 2,5 тис. тонн небезпечних відходів. У спеціально відведених місцях чи об'єктах (полігонах, комплексах, спорудах, ділянках надр тощо) та на території підприємств області накопичилось 172,1 млн тонн відходів, з них I–III класів небезпеки – 861,4 тис. тонн, відходів IV класу небезпеки – 171,2 млн тонн.

Накопичений обсяг відходів суттєво впливає на стан довкілля та екологічну безпеку населення. В області відсутні спеціалізовані підприємства по утилізації або нейтралізації небезпечних відходів. Тому підприємства змушені укладати договори на передачу відходів зі спеціалізованими підприємствами України або накопичувати їх на території промпідприємств, відомчих полігонів та полігонах твердих побутових відходів.

Особливу групу небезпечних відходів становлять непридатні та заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин (пестициди й отрутохімікати), які не можна використовувати за прямим призначенням внаслідок втрати властивостей, закінчення терміну придатності, заборони до застосування, втрати маркування чи змішування. Станом на 01.01.2016 в області налічується 36,5 тонн заборонених чи непридатних хімічних засобів захисту рослин на території Біловодського, Міловського та Попаснянського районів.

Природно-заповідний фонд Луганської області станом на 01.01.2017 нараховує 198 територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 93,8 тис. га, з них 12 територій та об'єктів загальнодержавного значення площею 14,1 тис. га та 186 – місцевого значення площею 79,7 тис. га.

Станом на 01.01.2017 на території, яка контролюється українською владою, розташовано 135 (68 % від загальної кількості об'єктів ПЗФ по області) територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення загальною площею 75,2 тис. га (80 % від загальної площі ПЗФ), в тому числі 11 територій та об'єктів загальнодержавного значення площею 13,5 тис. га (95 %) та 127 – місцевого значення площею 61,7 тис. га (77 %). Відсоток заповідності території області, підконтрольній українській владі, складає 3,98 %.

На даний час приділяється належна увага розвитку природно-заповідних територій загальнодержавного значення.

Указом Президента України від 27.07.2016 № 312 «Про території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення» оголошено чотири території природно-заповідного фонду загальнодержавного значення:

– заказник ботанічний «Сафоново» загальною площею 21,7 га на території Кремінського району;

– заказник лісовий «Церковний ліс» загальною площею 117,6 га на території Старобільського району Луганської області;

– заказник ландшафтний «Урочище Терське» загальнодержавного значення 123,9 га на території Станично-Луганського району Луганської області;

– заказник ботанічний «Балка Ковильна» загальною площею 88,3 га на території Біловодського району Луганської області.

Розроблені та затверджені місцеві програми та схеми екомережі у Біловодському, Кремінському, Сватівському, Марківському, Новоайдарському, Попаснянському та Станично-Луганському районах.

Найбільшою негативною тенденцією, що вплинула на невиконання програмних показників, є часткова або повна зупинка роботи підприємств, проведення АТО на території області, неможливість отримання інформації, контролю та вжиття заходів спрямованих на зменшення впливу основних підприємств забруднювачів, які знаходяться на не контрольованій державою території і становлять екологічну небезпеку, в т. ч. щодо забруднення навколишнього природного середовища прилеглих територій.